

Tall og trender 2023

Helse og velferd

Knut Erik Rekdal / ker@nhosh.no

xx122023

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

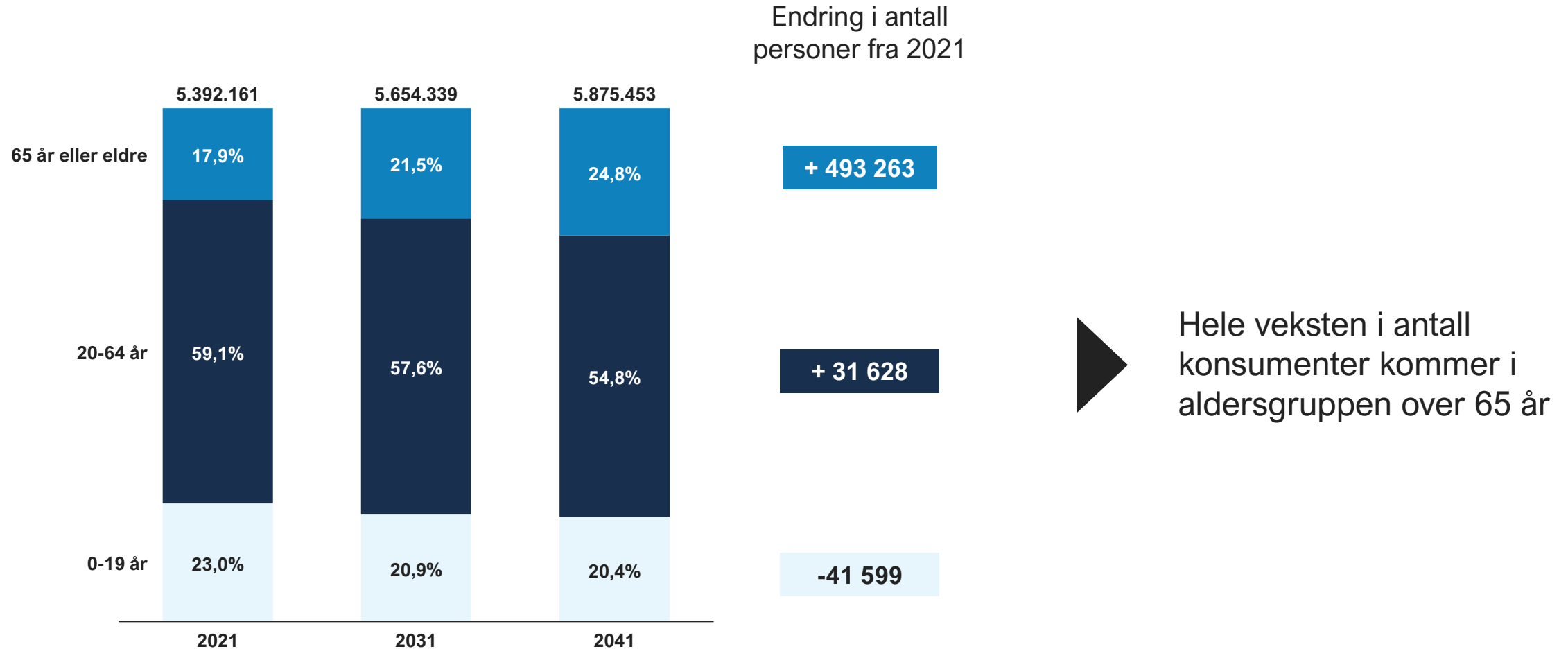
Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

Bedriftshelsetjeneste

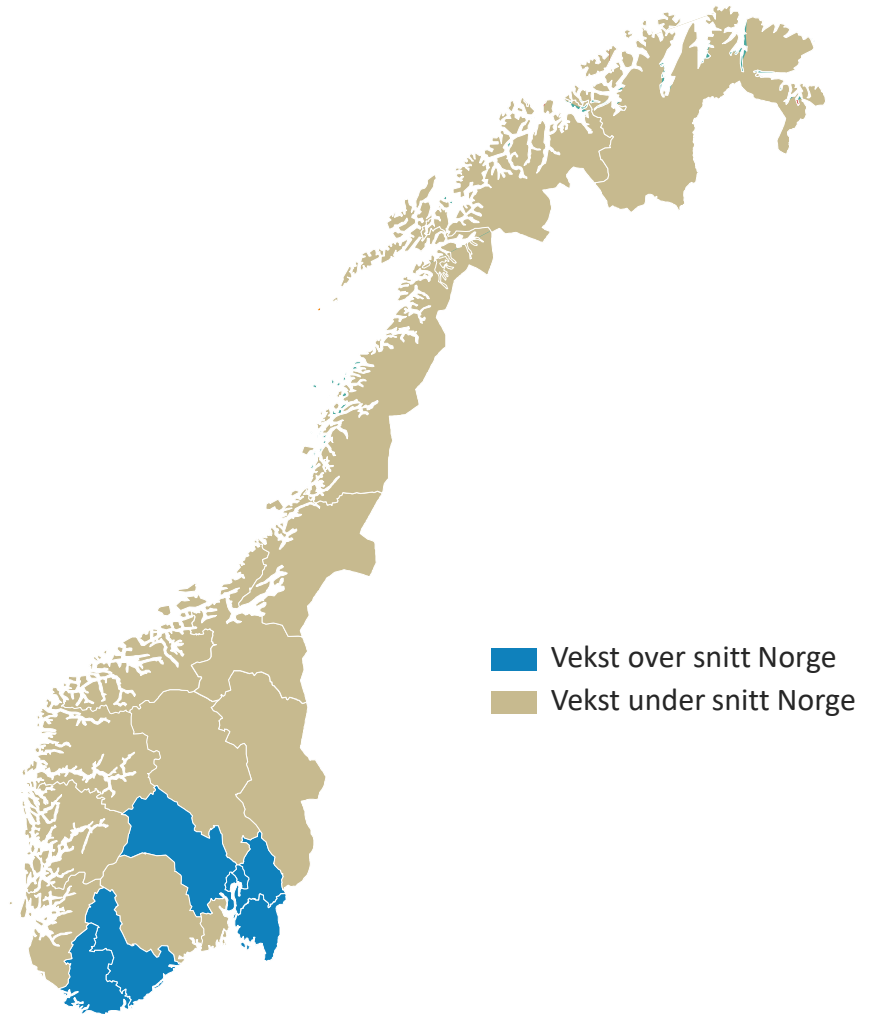
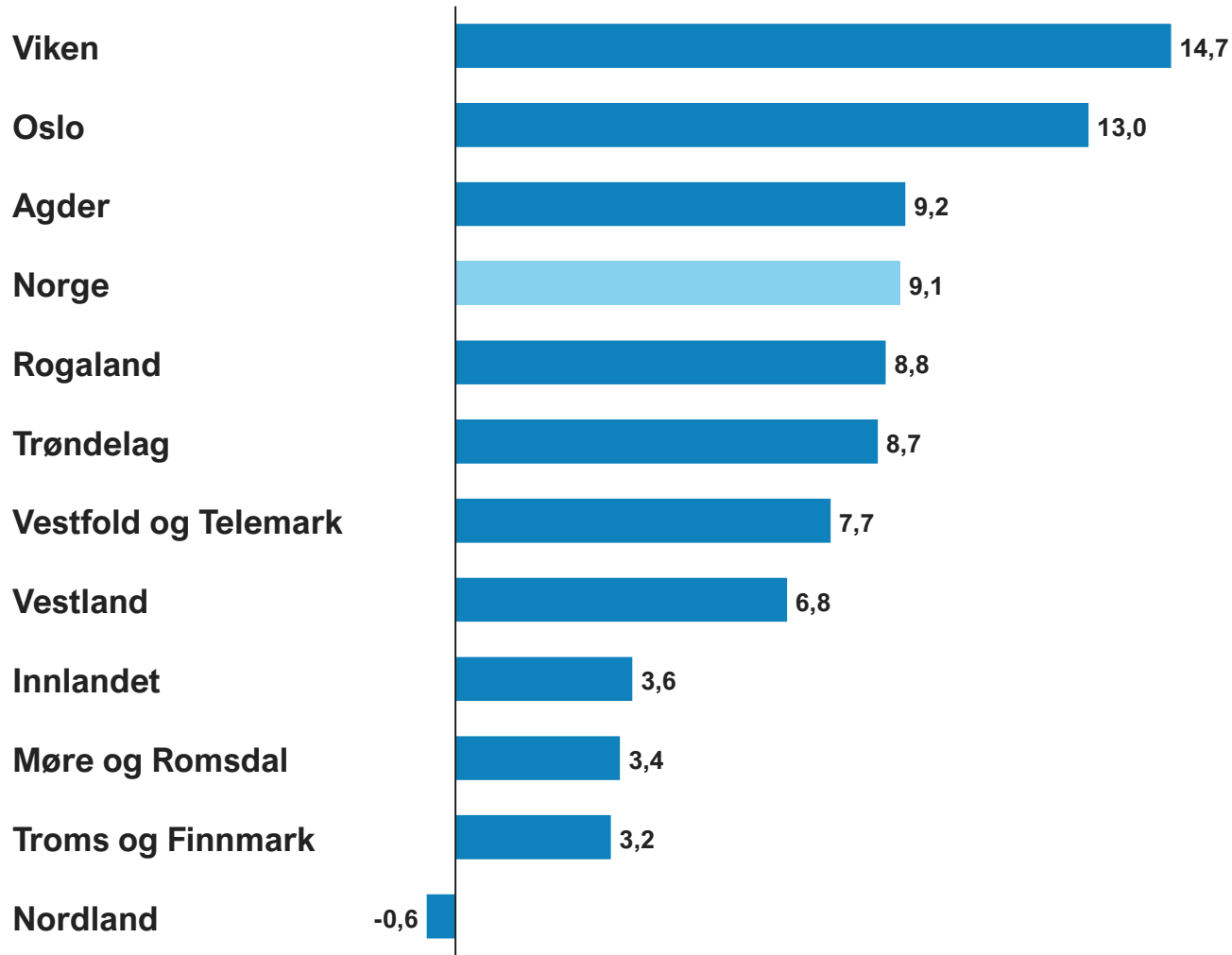
Asylmottak

Aktiv helse

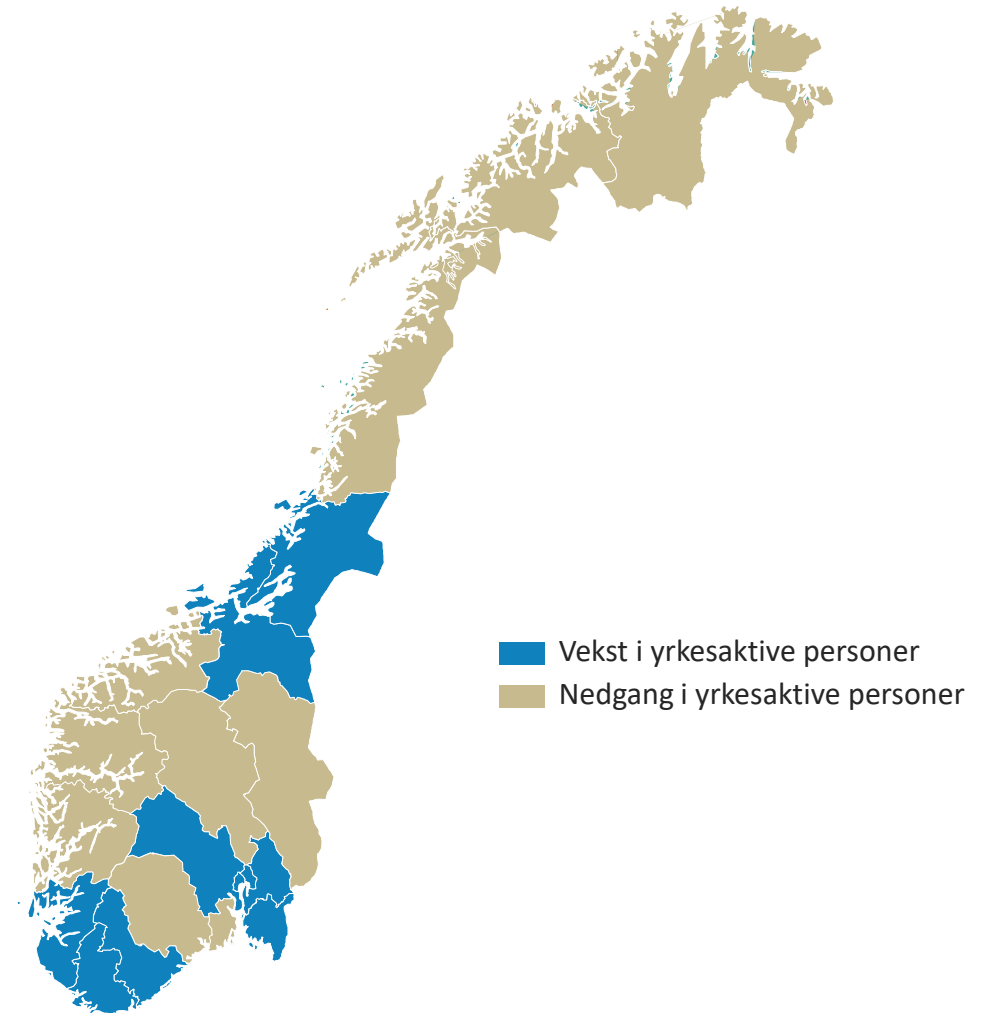
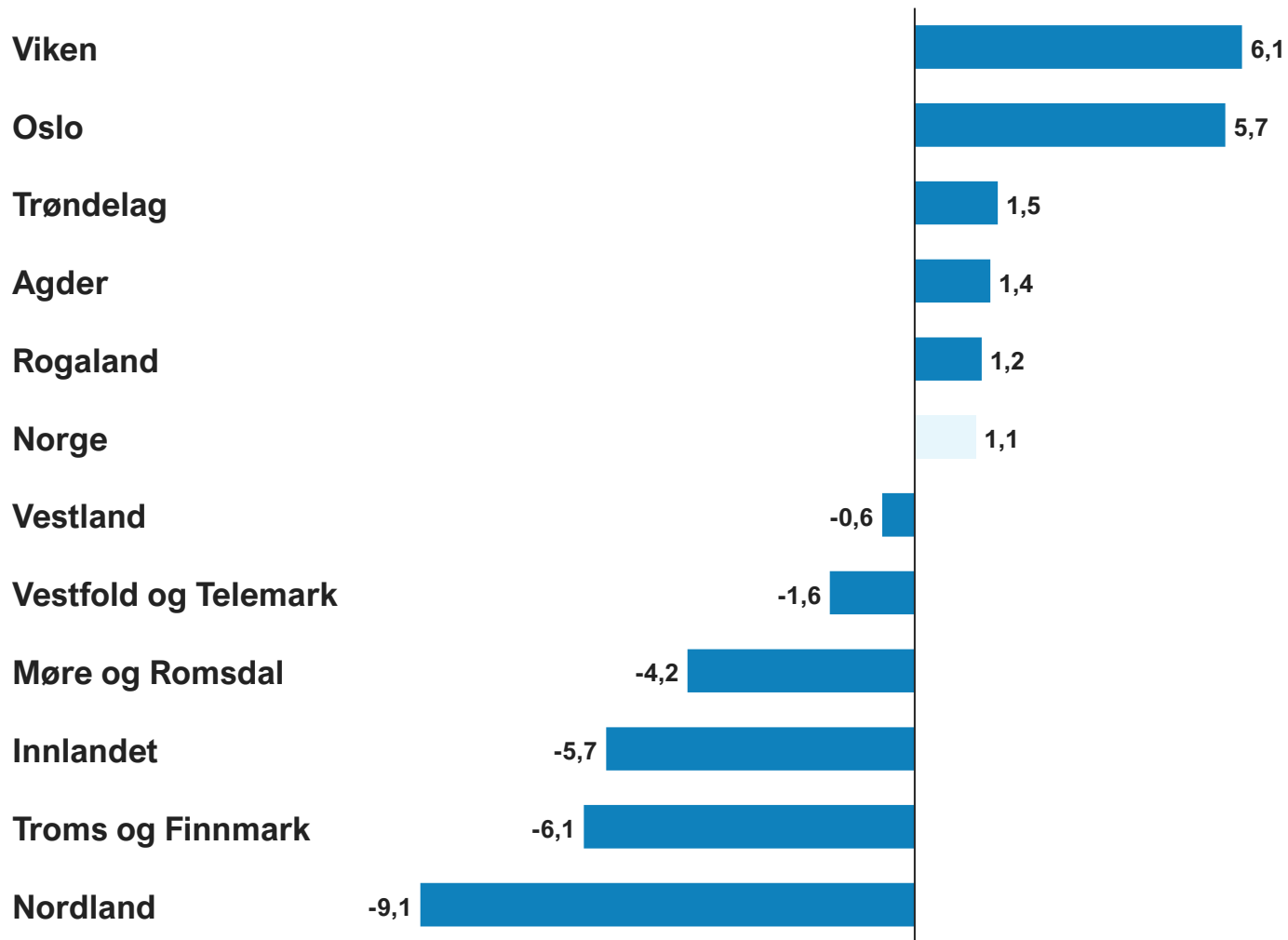
I 2041 er det nesten 500.000 flere mennesker over 65 år i Norge enn i dag

Befolkningsveksten er ujevnt fordelt geografisk

6 fylker får en reduksjon i antall yrkesaktive i 2042

Kommunene får ulike utfordringer

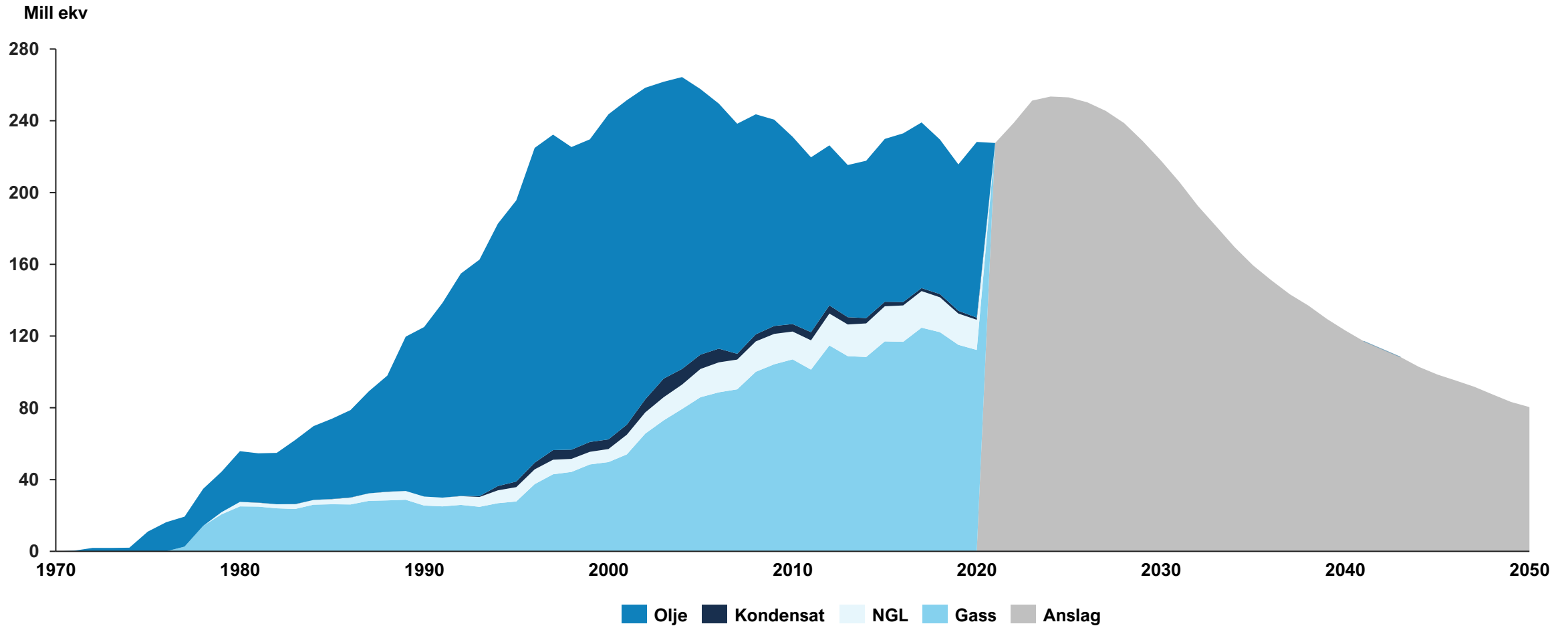
141 kommuner **(40%)** får nedgang i befolkningen

249 kommuner **(70 %)** får nedgang i antall personer i yrkesaktiv alder

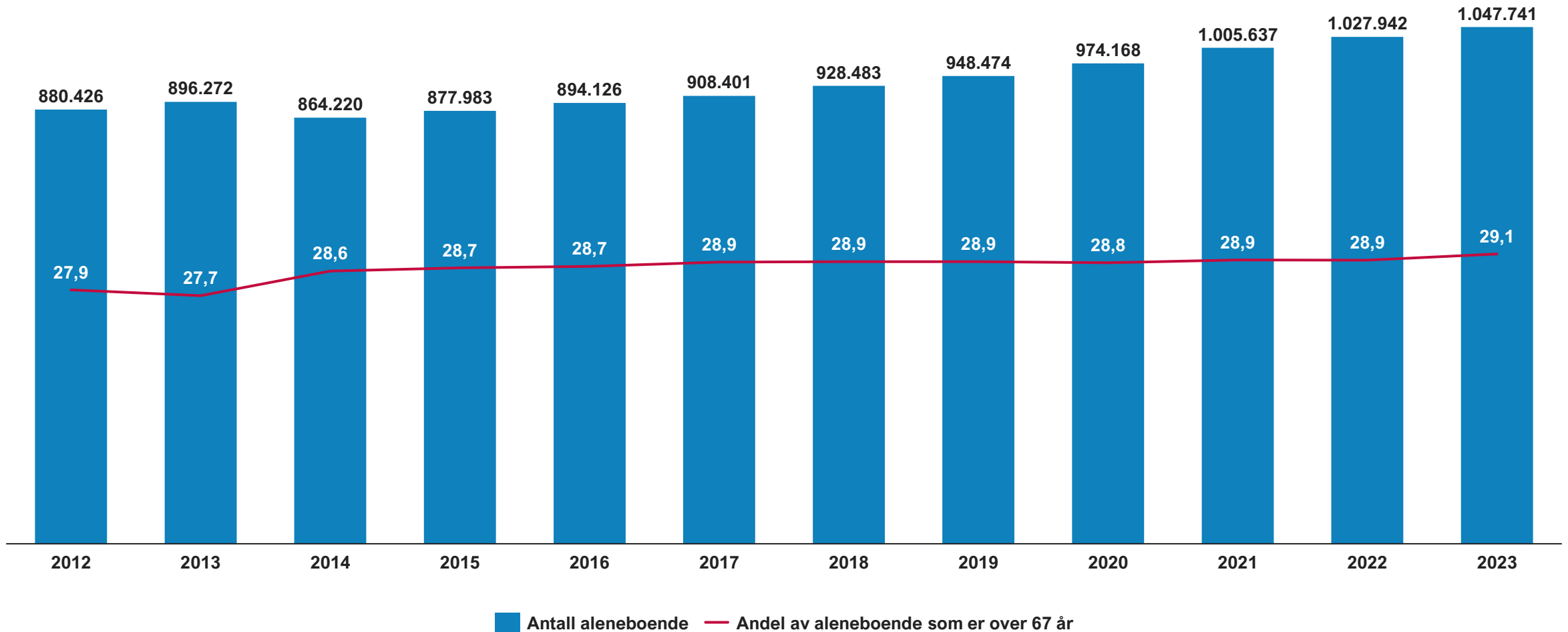
154 kommuner **(43%)** vil majoriteten av befolkningen være utenfor yrkesaktiv alder

I alle kommuner bortsett fra **1** vil veksten i befolkningen i ikke yrkesaktiv alder være høyere enn veksten i den yrkesaktive delen av befolkningen

Olje- og gassproduksjonen forventes å avta frem mot 2050

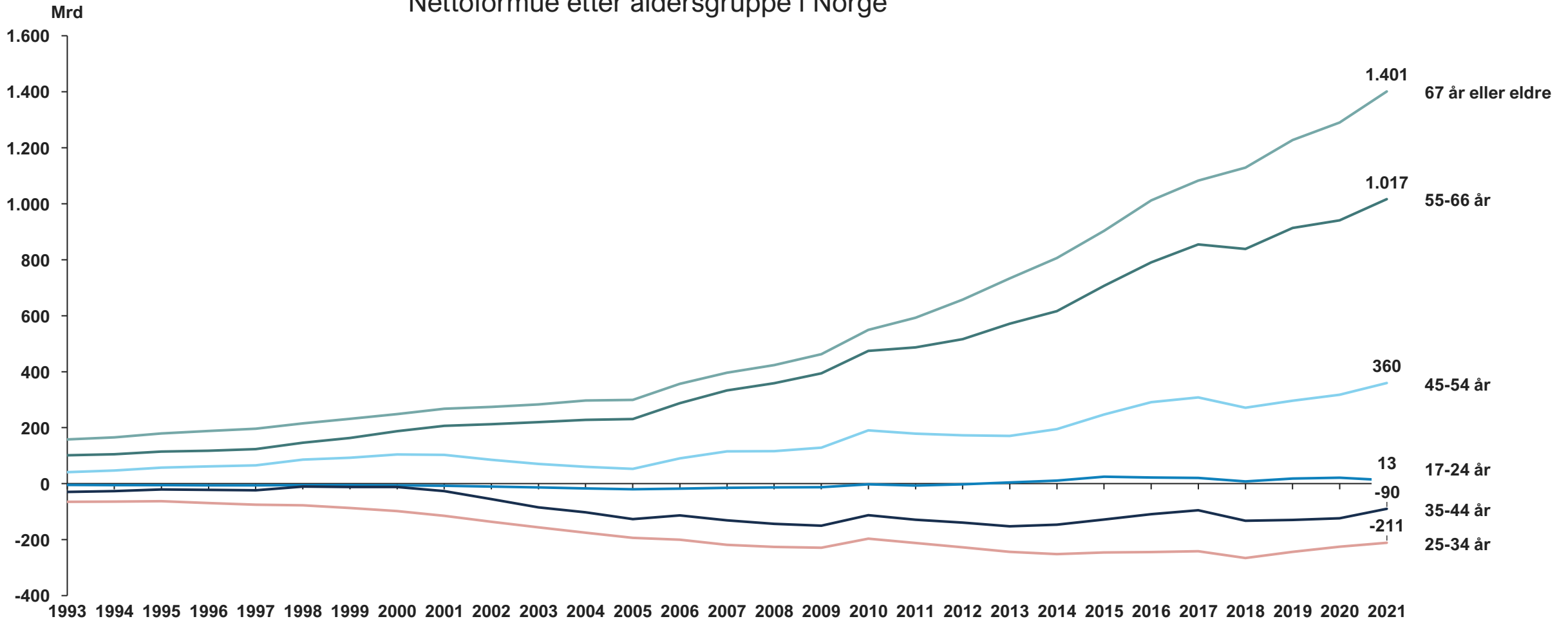
Antall aleneboende passerte 1 million i 2021 for første gang og nesten 1/3 av de er over 67 år

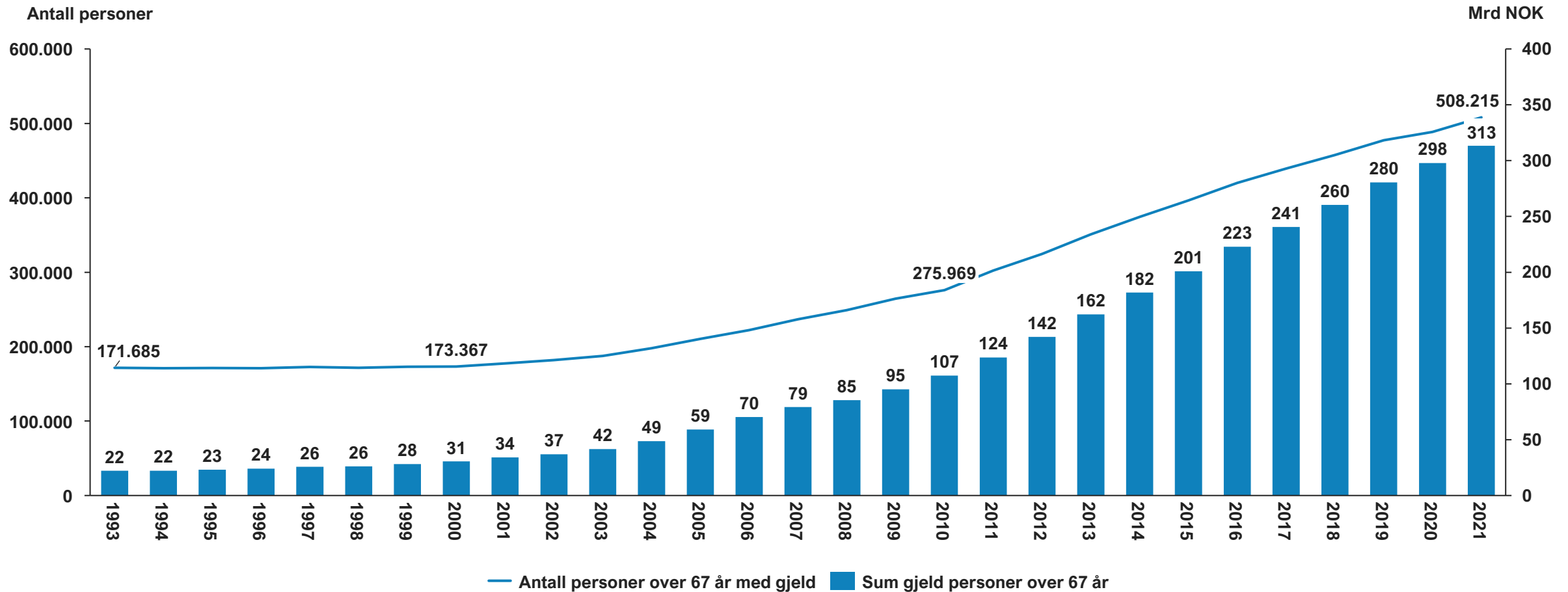
Nettoformuen til de eldste har aldri vært større

Nettoformue etter aldersgruppe i Norge

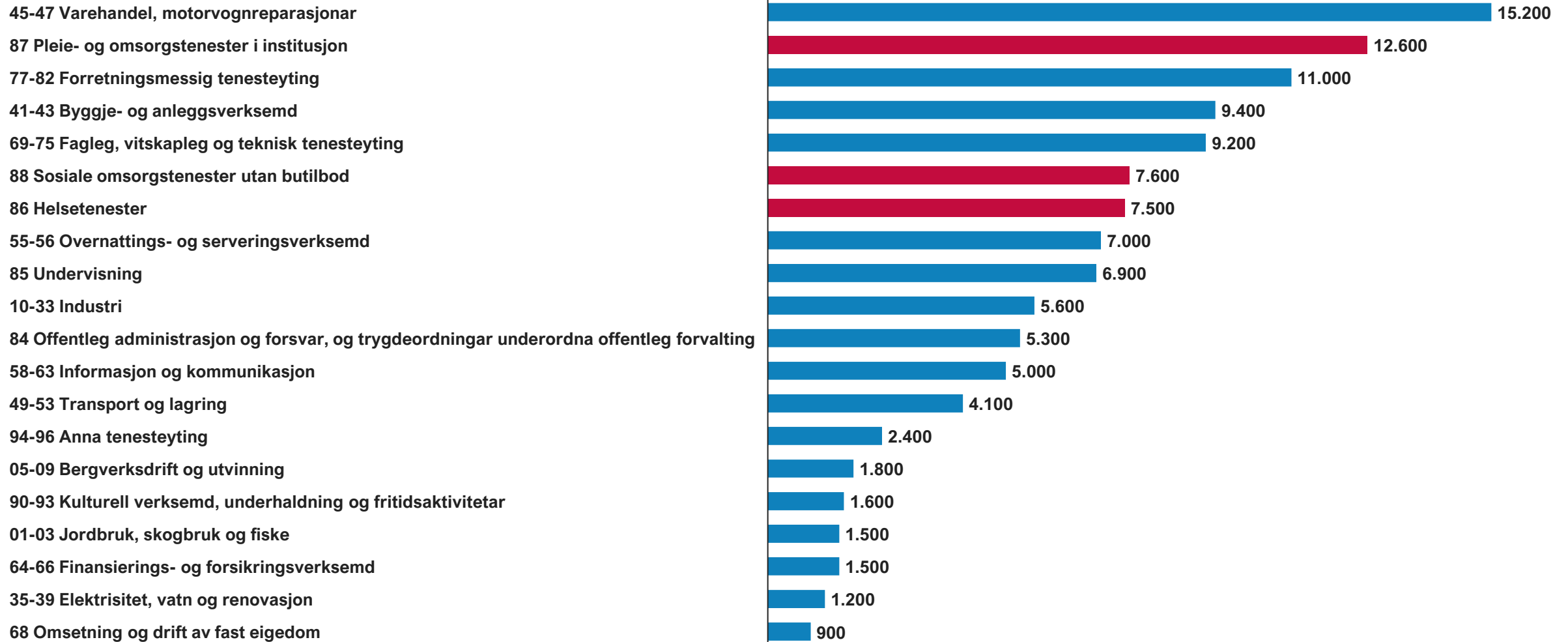

De eldste har aldri har hatt større gjeld og ønsker i større grad å bruke penger

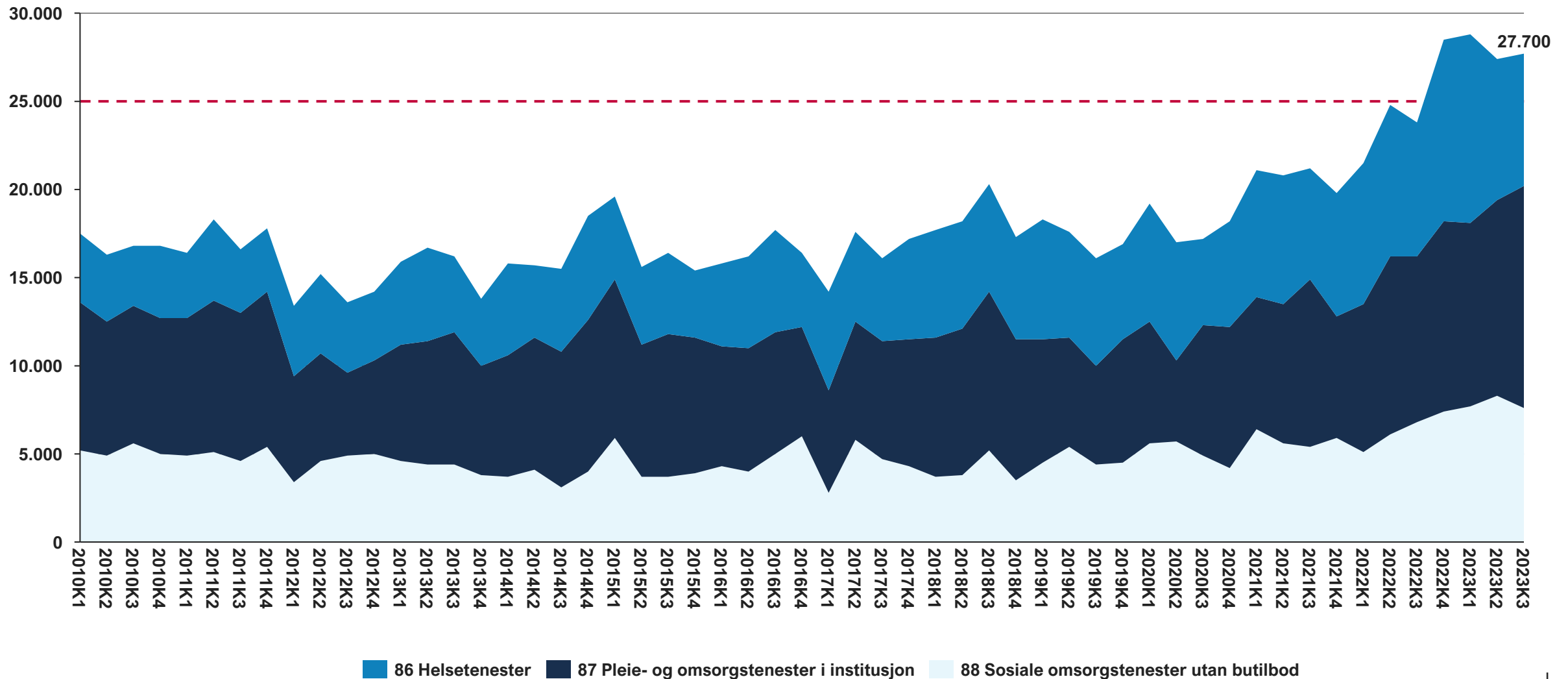
Antall personer over 67 år med gjeld og samlet gjeld i mrd NOK for personer over 67 år

Ledige stillinger øker og har nå passert 20.000 innen helse og sosialtjenester og lå på 27.700 i 3 kvartal 2023

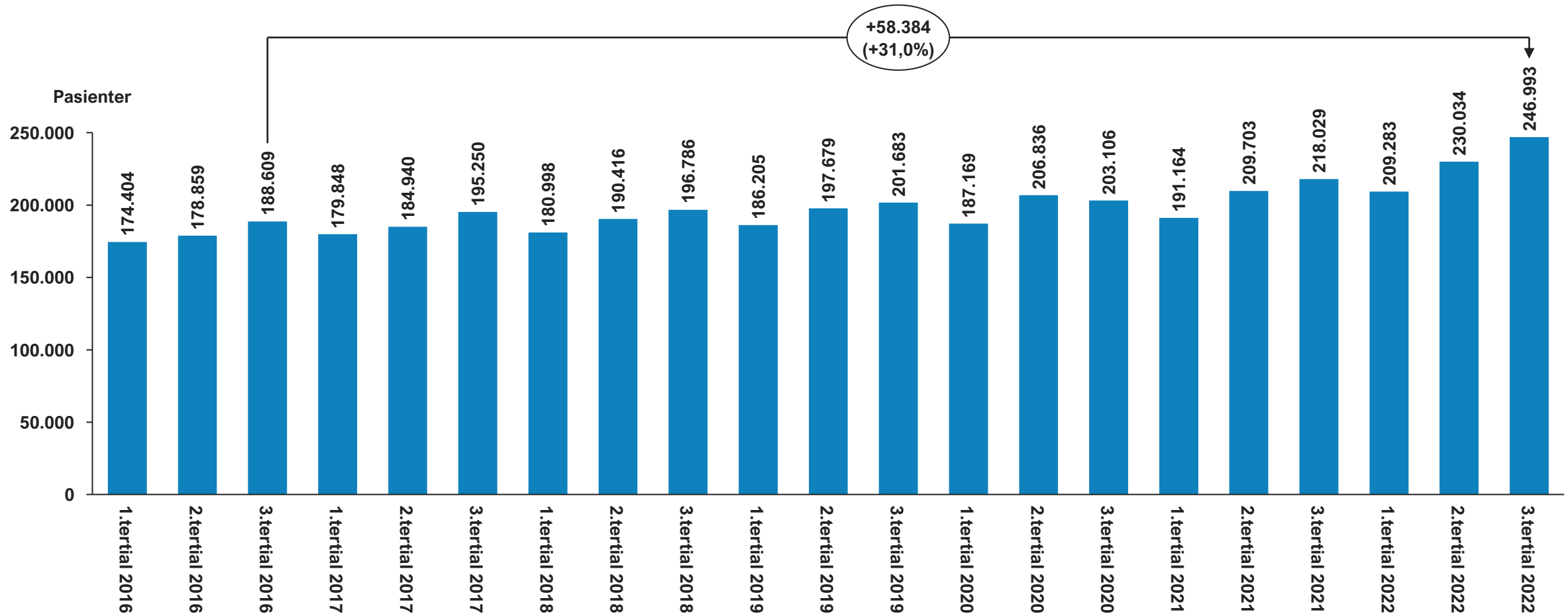

Ledige ligger på et høyere nivå enn tidligere innen helse og sosialtjenester

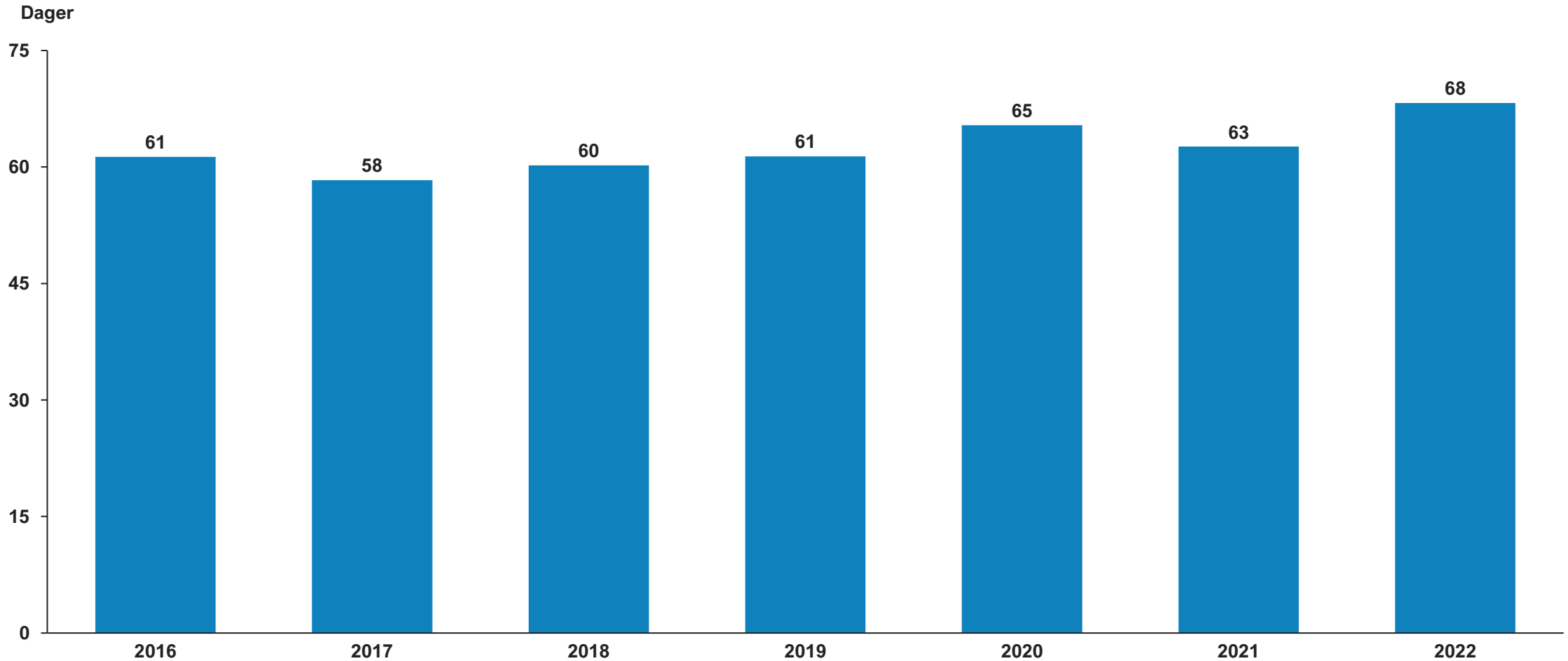
Utvikling antall pasienter på venteliste Norge

Antall pasienter på venteliste i spesialisthelsetjenesten somatisk helsetjeneste

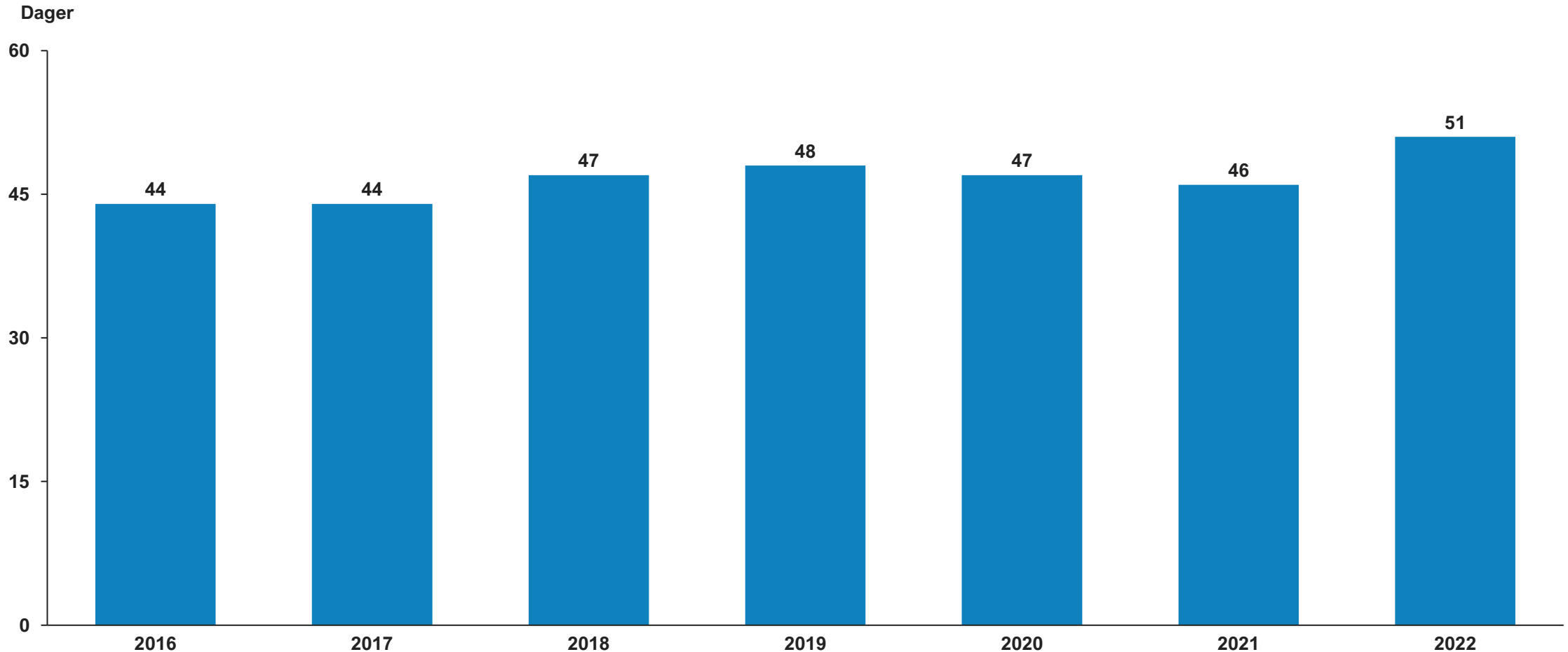
Utvikling gjennomsnittlig ventetid Norge

Gjennomsnittlig ventetid fra mottatt henvisning til helsehjelp påbegynnes i spesialisthelsetjenesten somatisk helsetjeneste

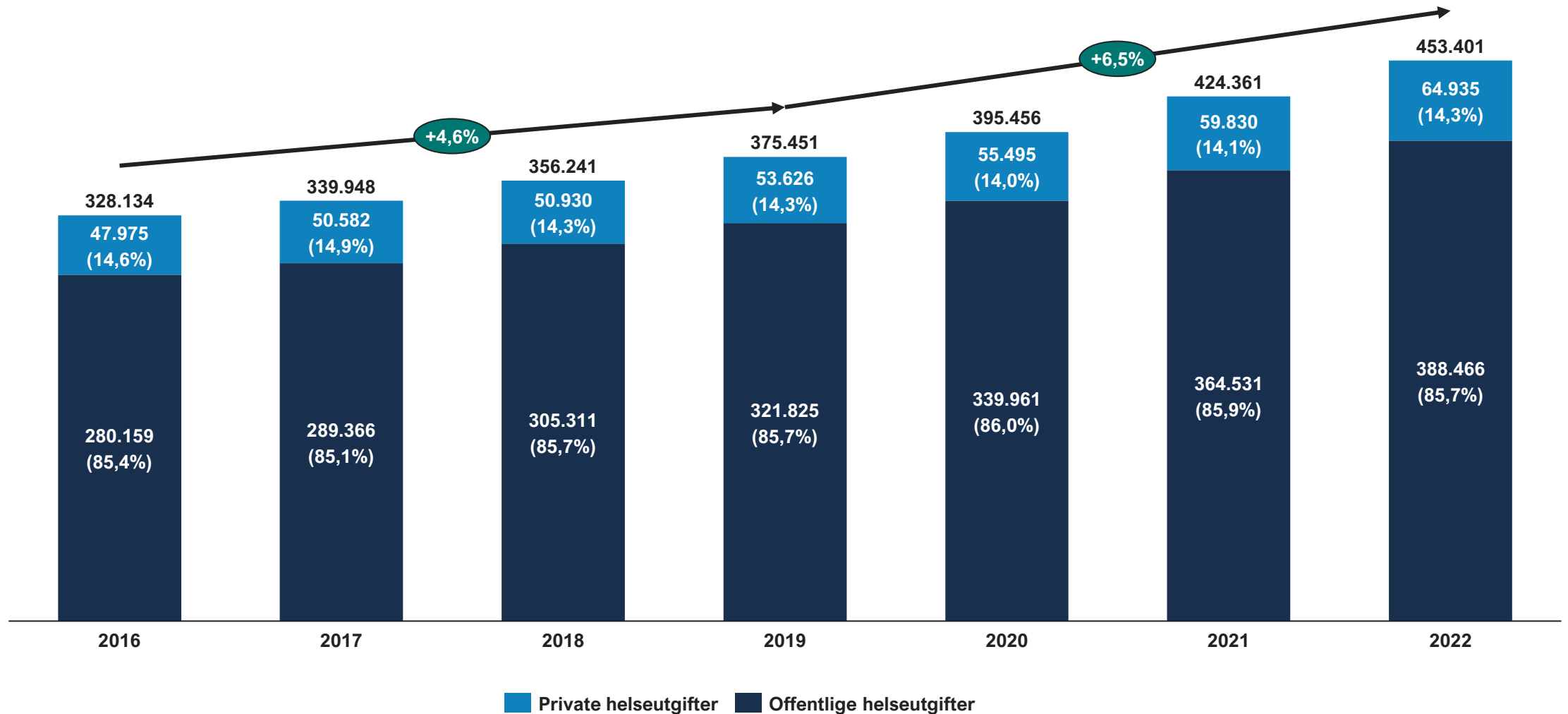
Utvikling median ventetid i Norge

Median ventetid fra mottatt henvisning til helsehjelp påbegynnes i spesialisthelsetjenesten somatisk helsetjeneste

Privatandelen av helseutgiftene i Norge ligger stabilt til marginalt fallende fra 2016/17

Helseutgifter fordelt etter offentlig og privat 2016-2022

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

Bedriftshelsetjeneste

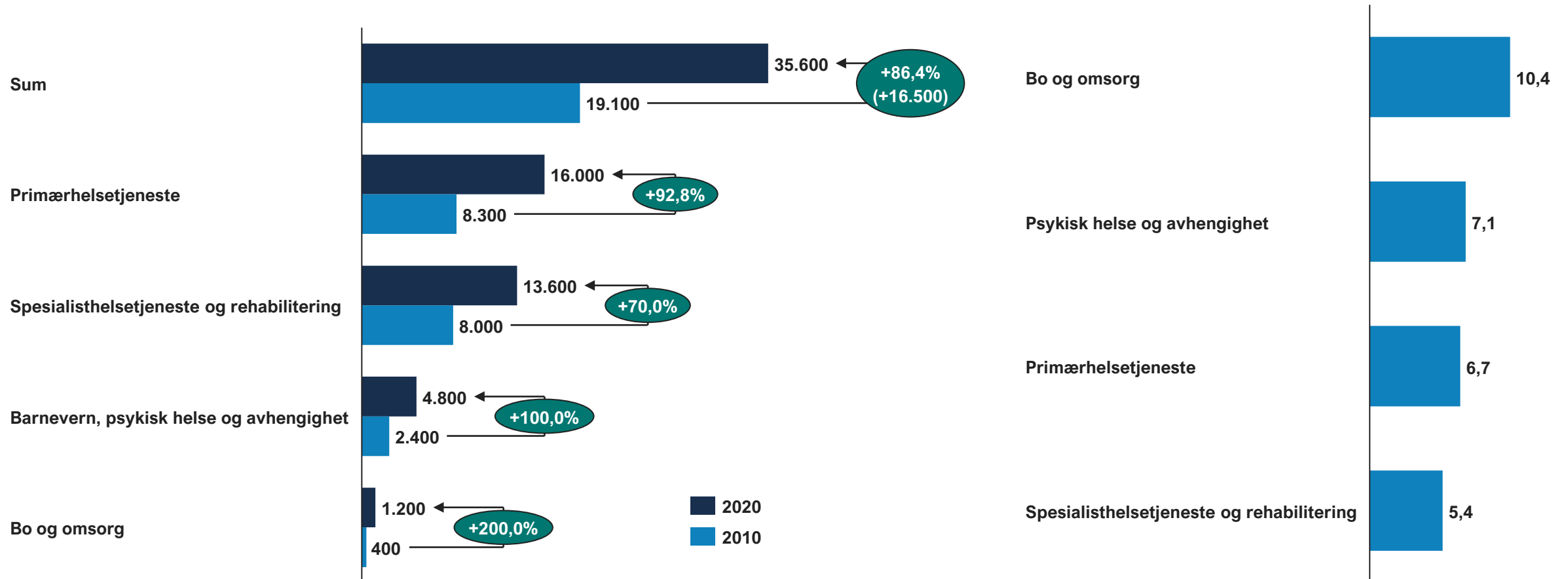
Asylmottak

Aktiv helse

Verdiskapingen i helsenæringen lå på 35,6 mrd kroner i 2020 og har økt med 16,5 mrd på 10 år

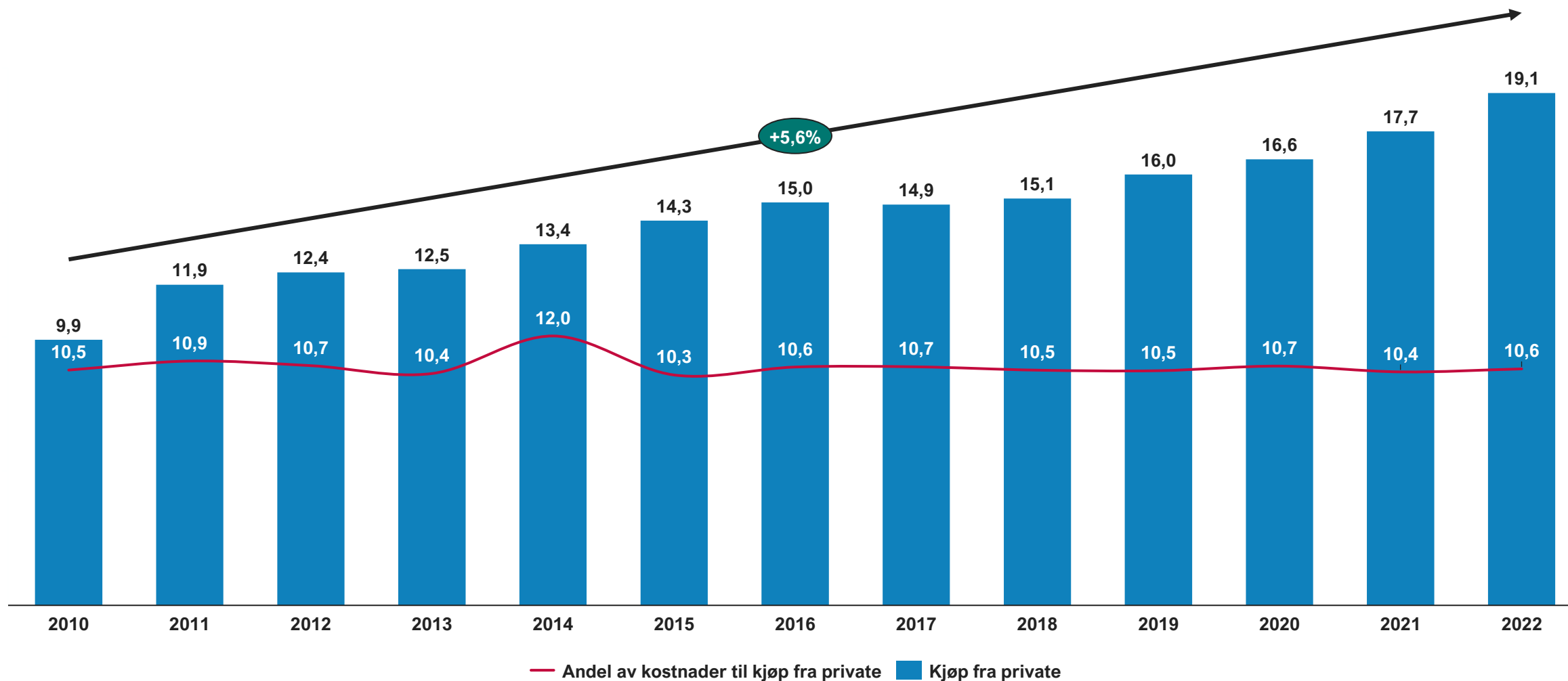
Verdiskaping for behandling i helsenæringen 2010-2020 (mrd NOK)

Gjennomsnittlig årlig vekst i behandling

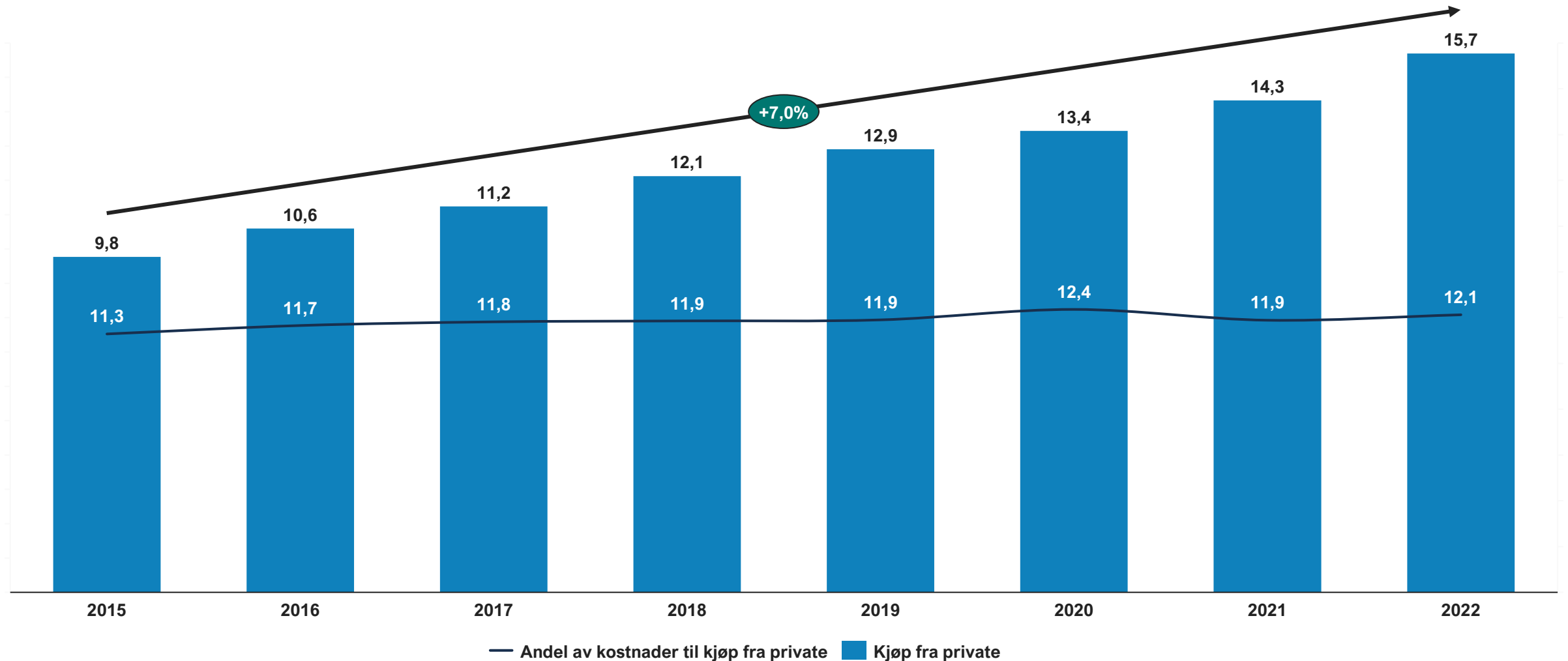
Helseforetakene kjøpte tjenester fra private tilbydere for 19,1 mrd i 2022

Utvikling kjøp av tjenester i helseforetakene fra private tilbydere 2010-2021

Kommunene kjøpte tjenester fra private innen sykehjem og hjemmebasert omsorg for 15,7 mrd i 2022

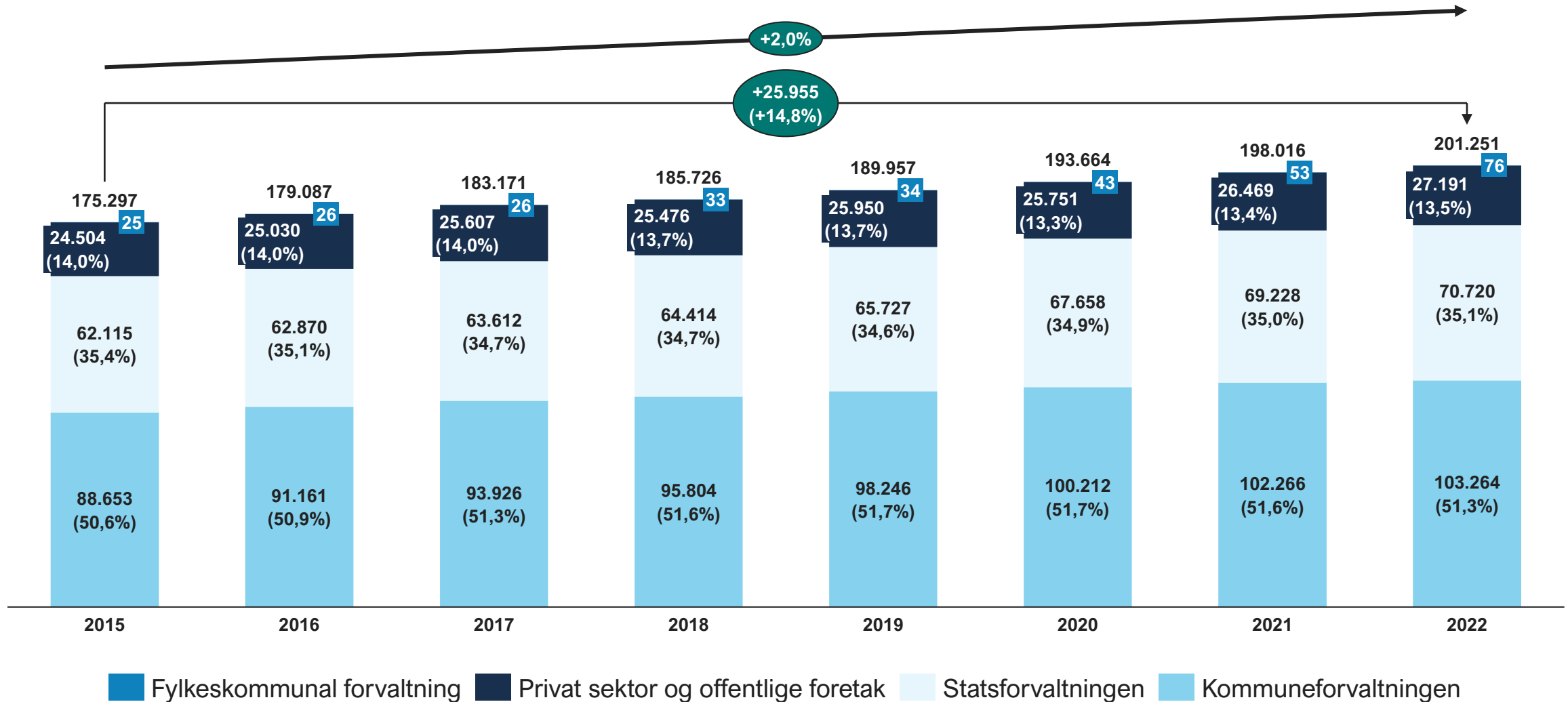
Utvikling kjøp av tjenester fra private

360 000 personer har helsefaglig utdanning i Norge tilsvarende 13 prosent av de sysselsatte

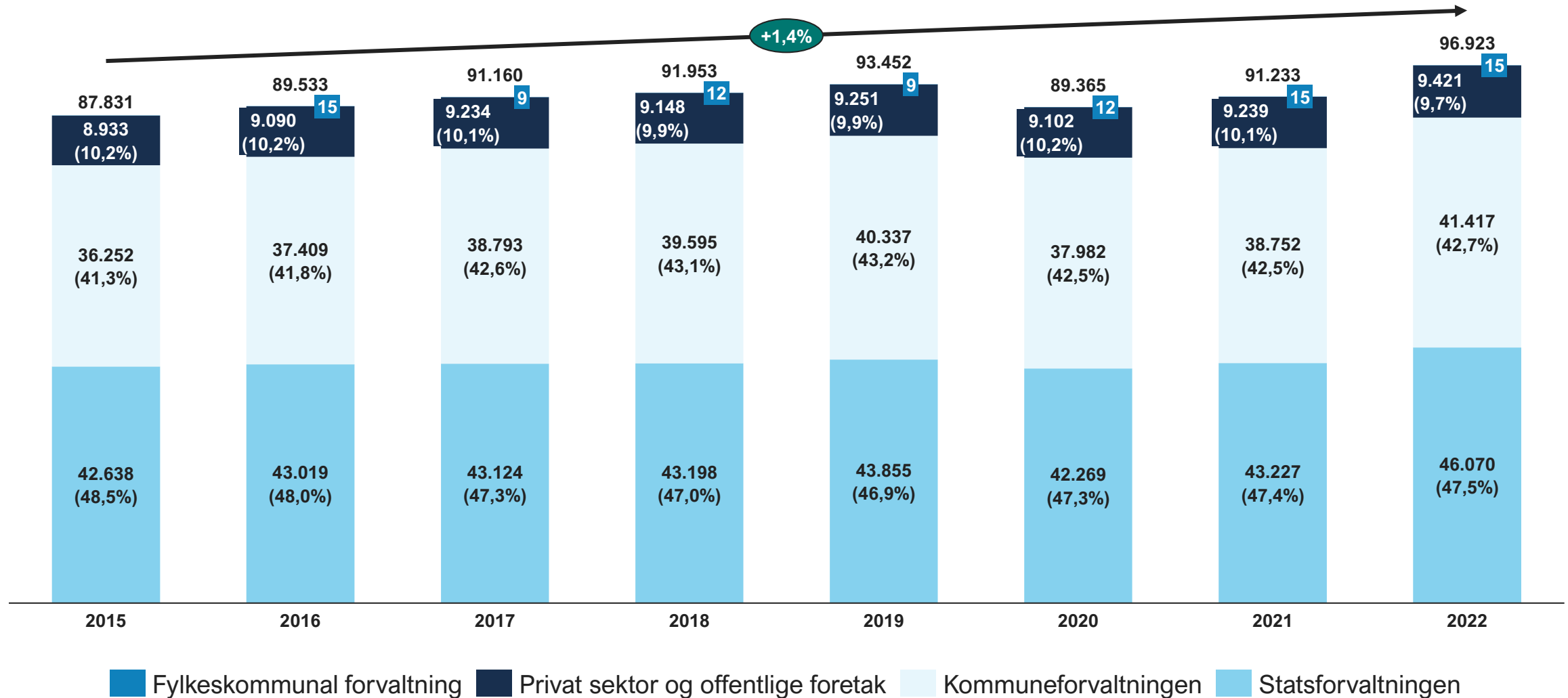
	 Kvinner	 Ikke-vestlige Innvandrere	 Lavere utdannelse	 Under 40 år
Snitt alle yrker	47 %	14 %	57 %	48 %
Helse og velferd (Sykepleier, helsefag)	80 %	14 %	44 %	48 %

Avtalte årsverk¹ etter sektor i helsenæringen øker med 2,0% årlig og med 26.000 årsverk fra 2015

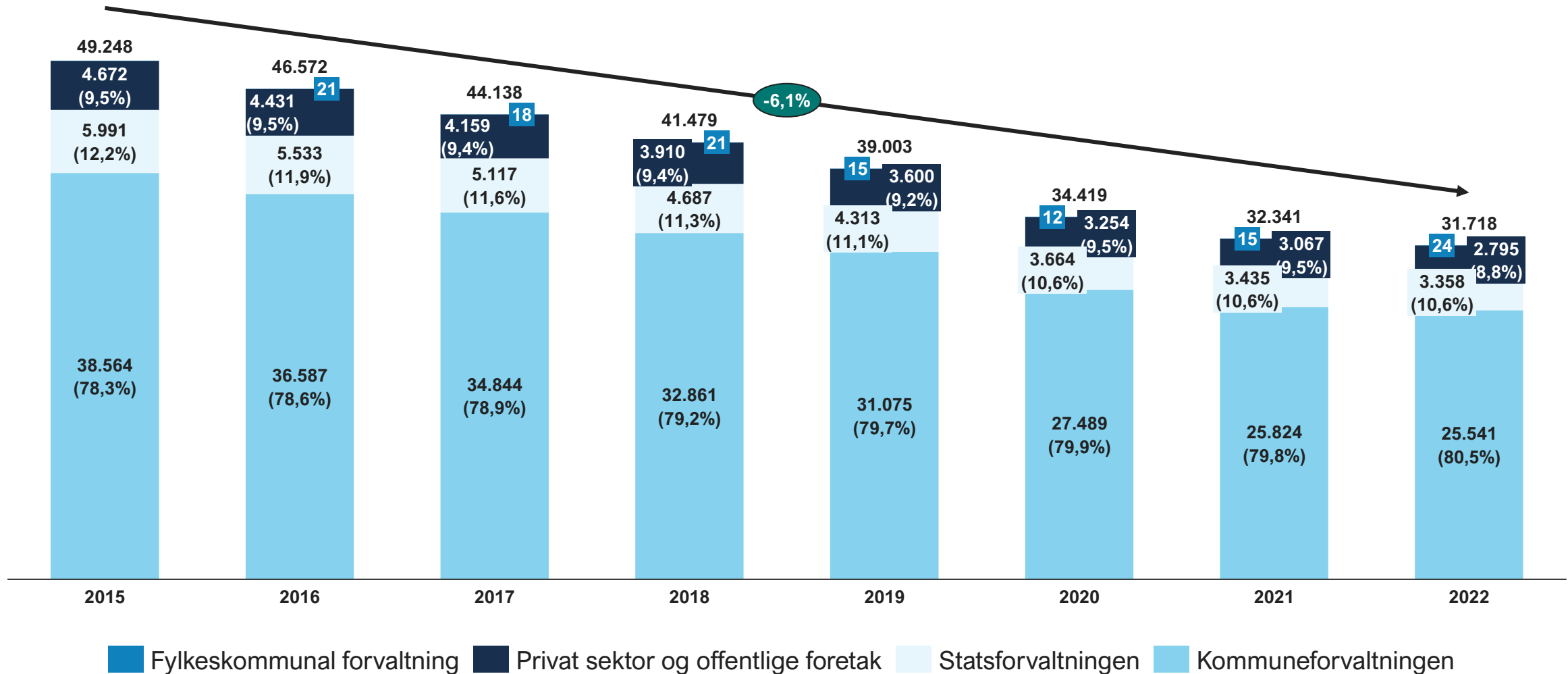

Kilde: SSB 07944. ¹ følgende yrker er inkludert: Hjelpepleier, Helsefagarbeider, Omsorgsarbeider, Sykepleier, Vernepleier, Lege uten spesialisering, Lege med spesialisering, Psykolog

Sysselsatte sykepleiere etter sektor i helsenæringen øker med 1,4% årlig og andel i privat sektor ligger under 10%

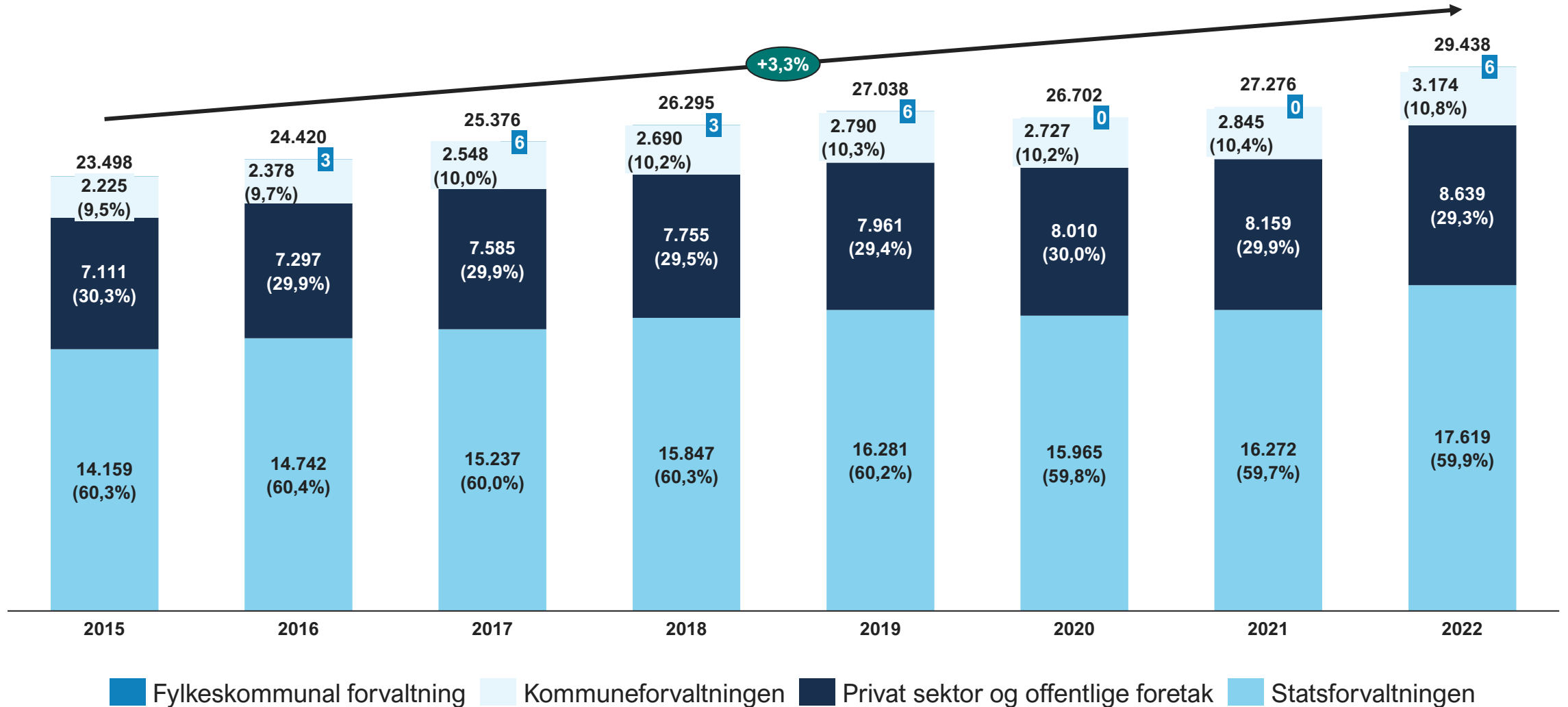

Sysselsatte hjelpepleiere etter sektor i helsenæringen er fallende og privatandelen er fallende

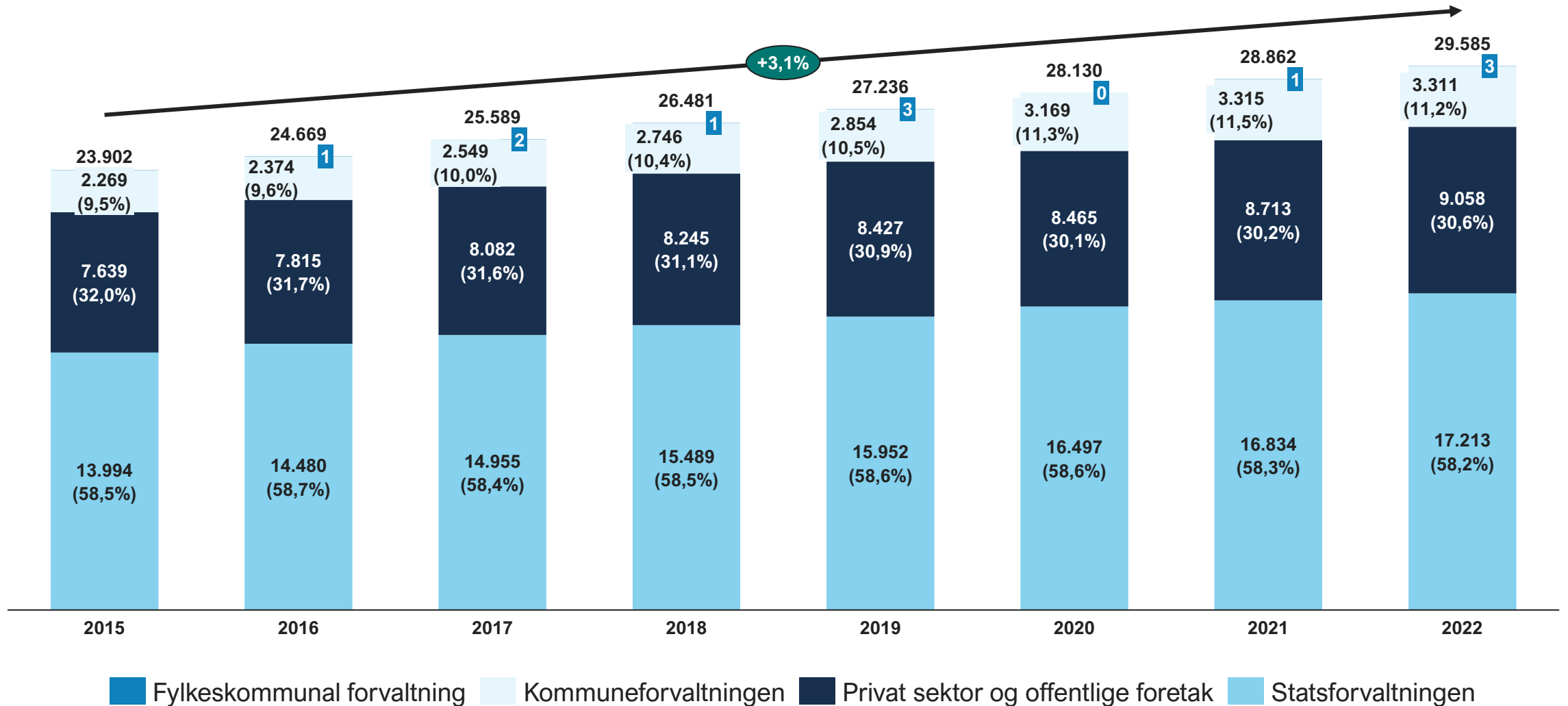

Sysselsatte leger med og uten spesialitet øker og privat sektors andel av sysselsatte er marginalt fallende

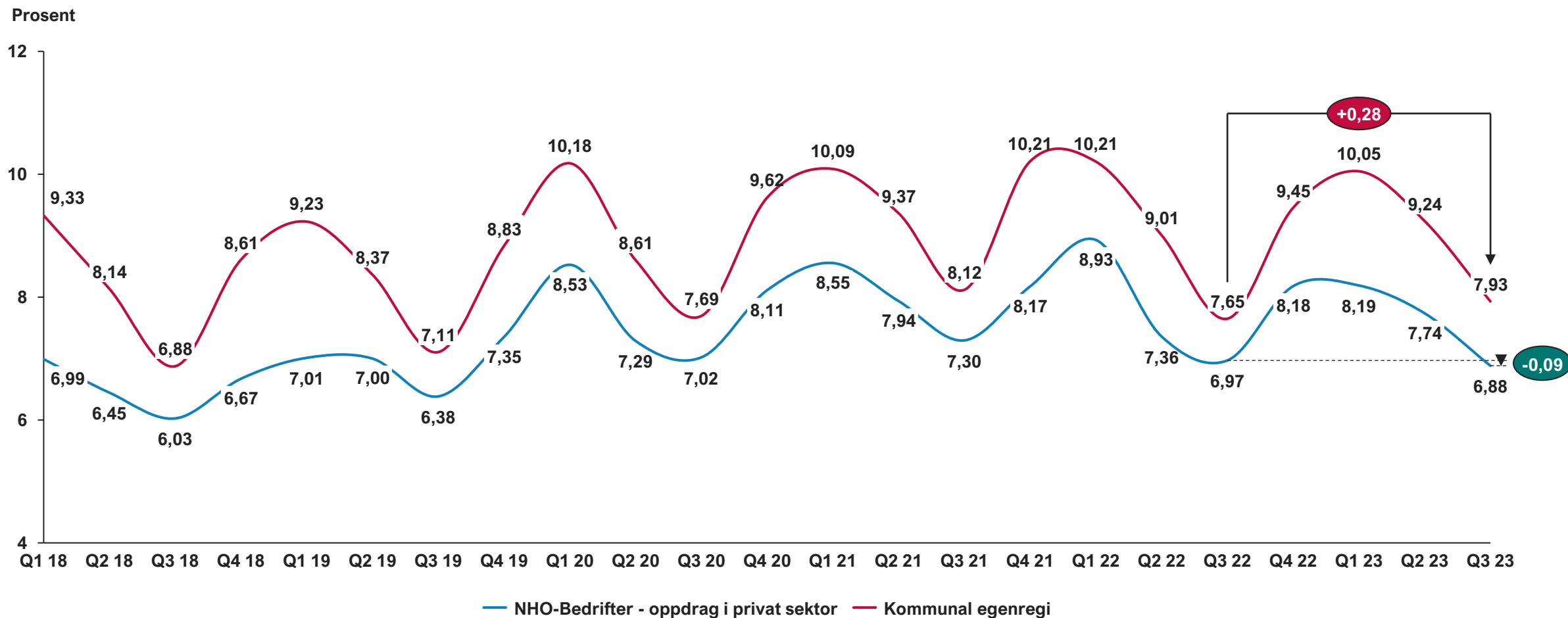

Avtalte årsverk leger med og uten spesialitet øker og privat sektors andel av sysselsatte er marginalt fallende

Sykefraværet i privat sektor ligger lavere enn for kommunal egenregi for helsearbeidere¹

Prosentvis legemeldt sykefravær

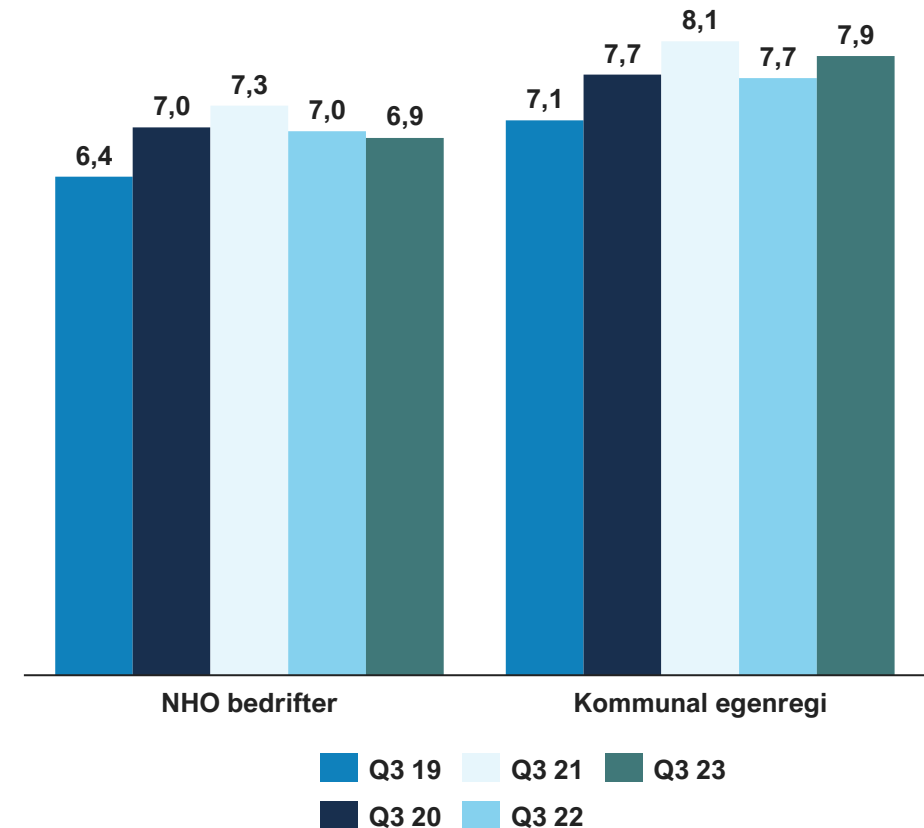
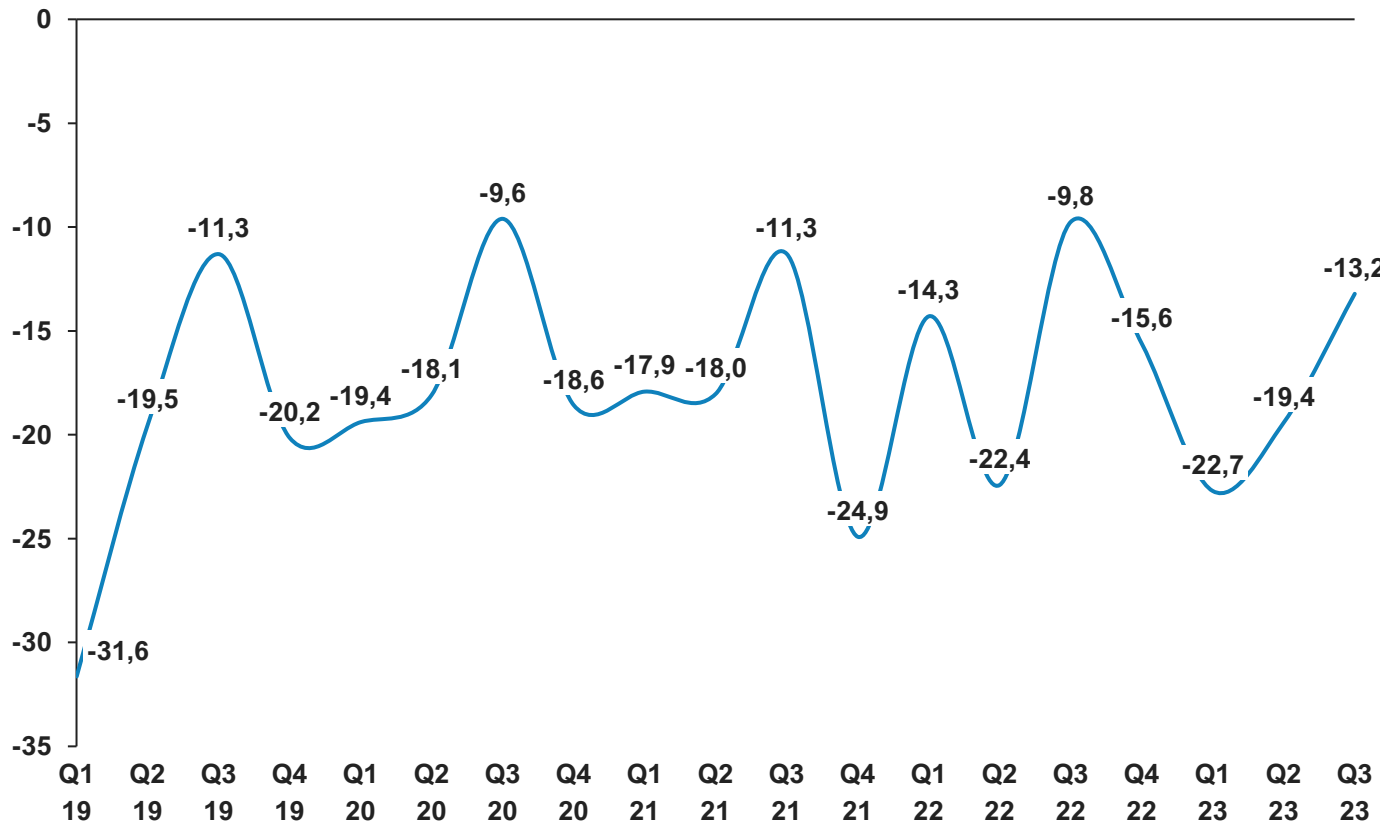
Kilde: SSB. ¹ Helsearbeidere inneholder yrkene: 2221 Spesialsykepleiere, 2222 Jordmødre, 2223 Sykepleiere, 2224 Vernepleiere, 5321 Helsefagarbeidere, 5322 Hjemmehjelper og 5329 Andre pleiemedarbeidere

Sykefraværet hos helsearbeidere¹ ligger mellom 10-20 lavere i privat sektor og forskjellen er alltid minst i Q3 hvert år

Prosentvis legemeldt sykefravær

Differanse privat vs kommunalt sykefravær i prosent

Sykefravær i Q3 2019-2023

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

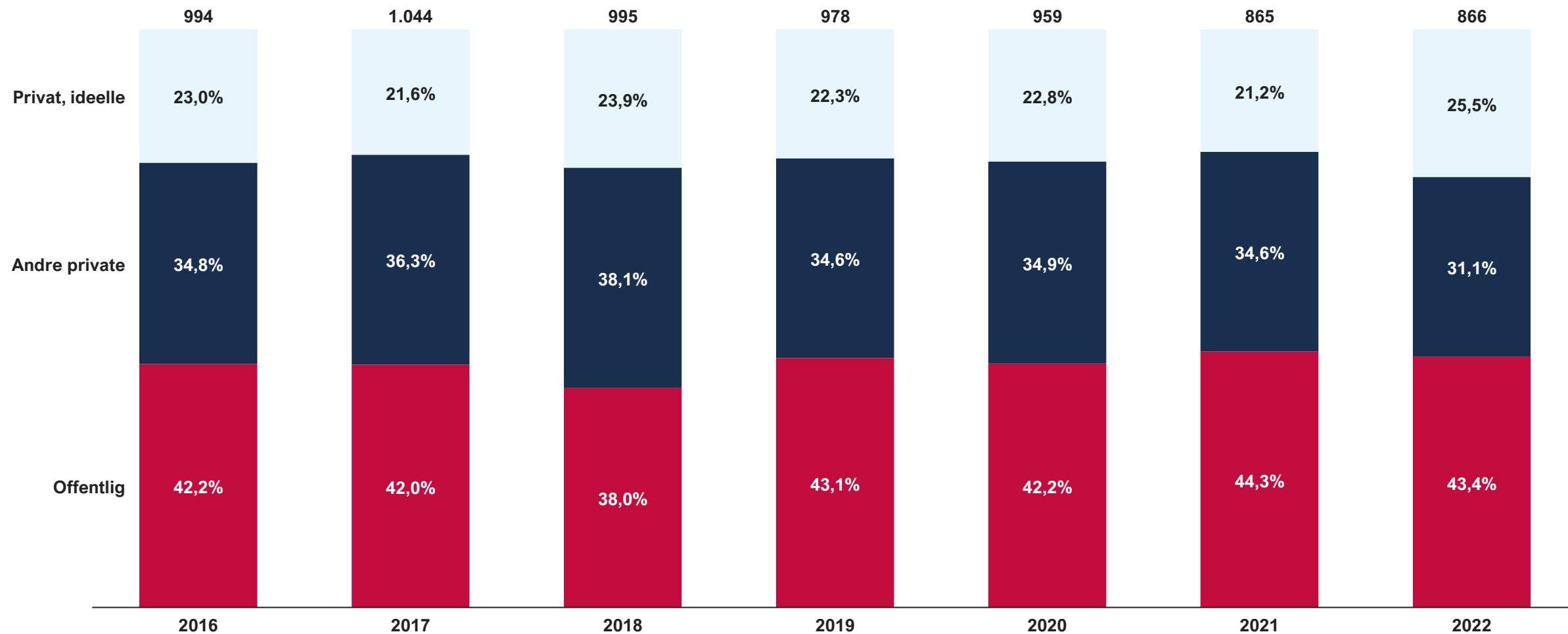
Aktiv helse

Driftsutgifter barnevernsfeltet i 2022 på **8,4** mrd

Kjøp av private og ideelle barnevernstjenester i 2022 for **2,9** mrd

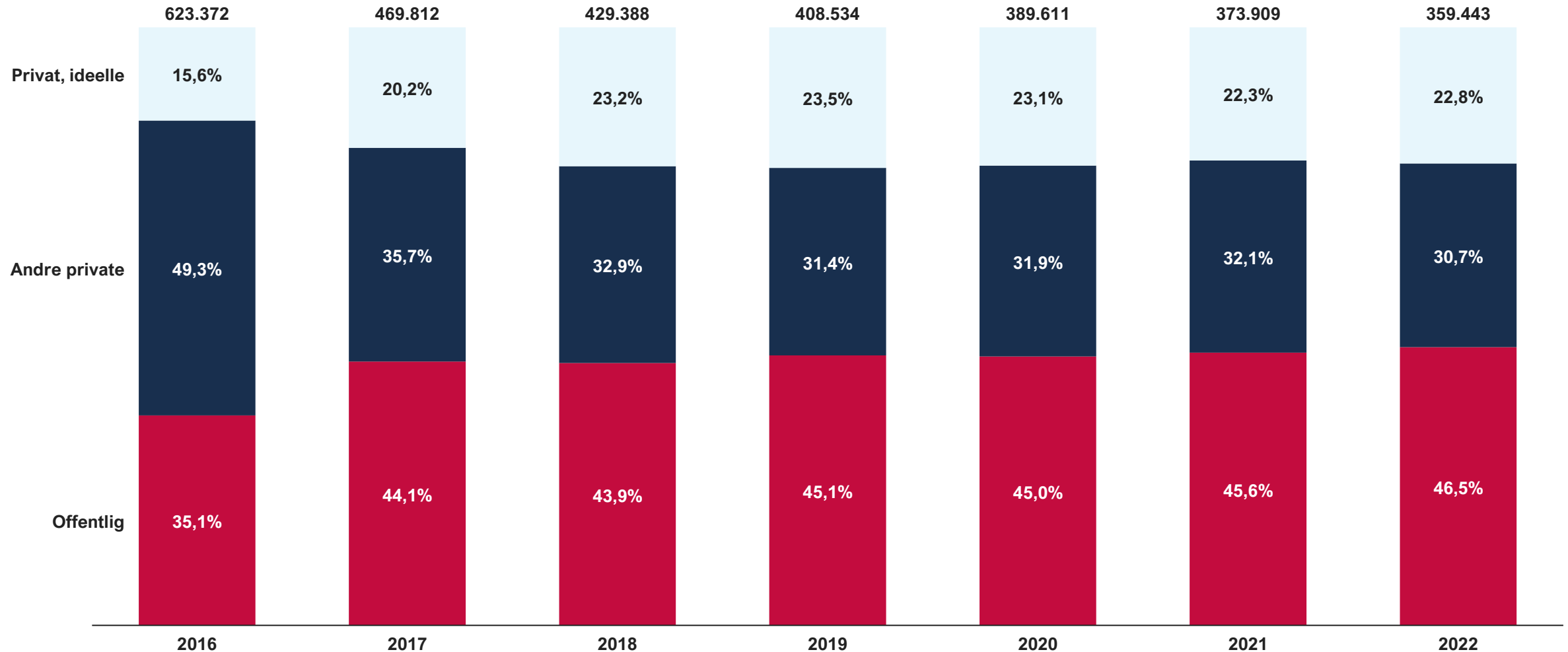
Antall barn i barnevernsinstitusjon er fallende og andelen i privat ikke ideell institusjon er fallende

Antall barn i barnevernsinstitusjon etter eierskap

Målt etter oppholdsdøgn øker det offentliges andel

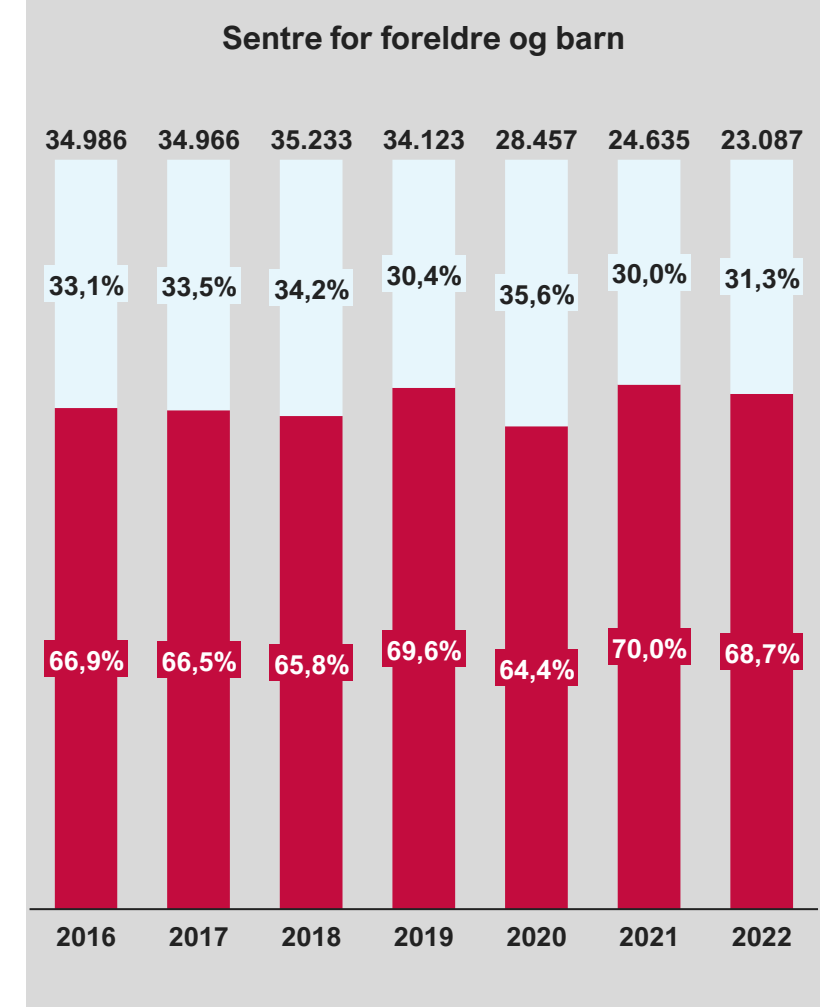
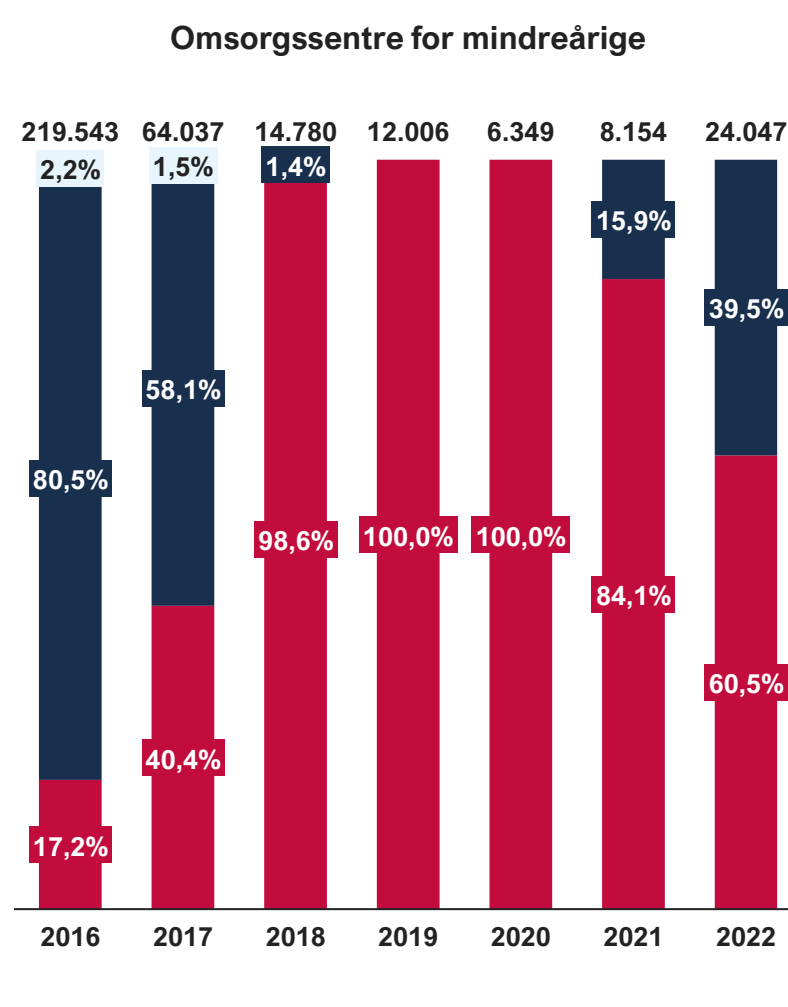
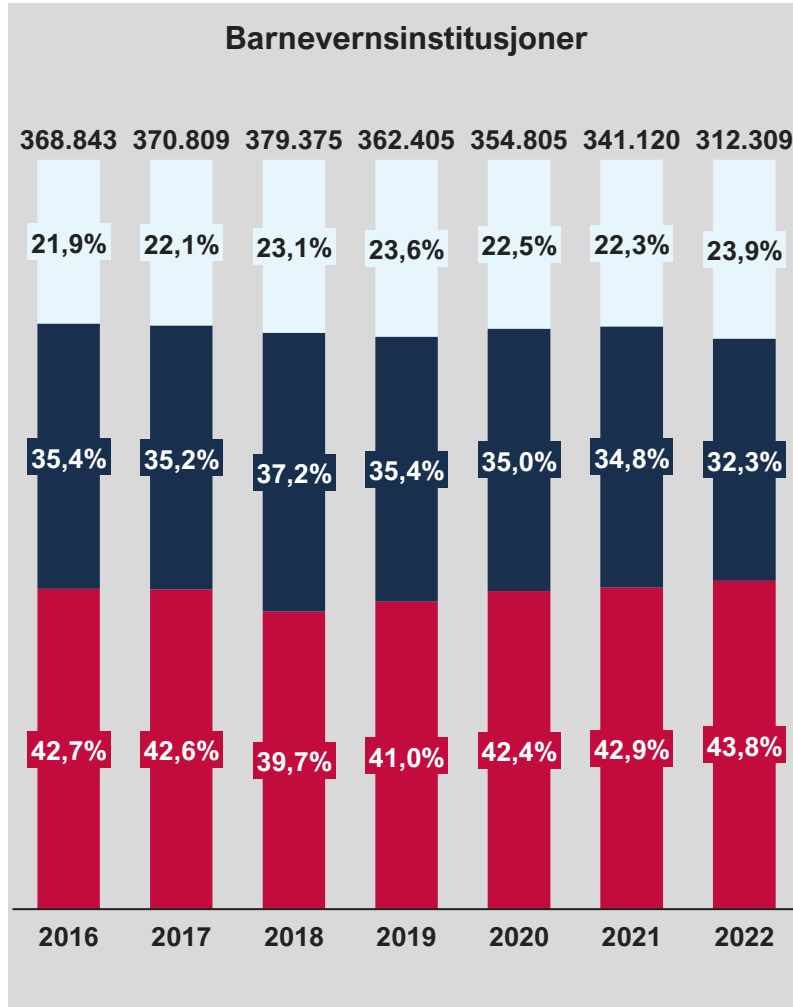
Antall oppholdsdøgn i alle institusjoner etter eierskap

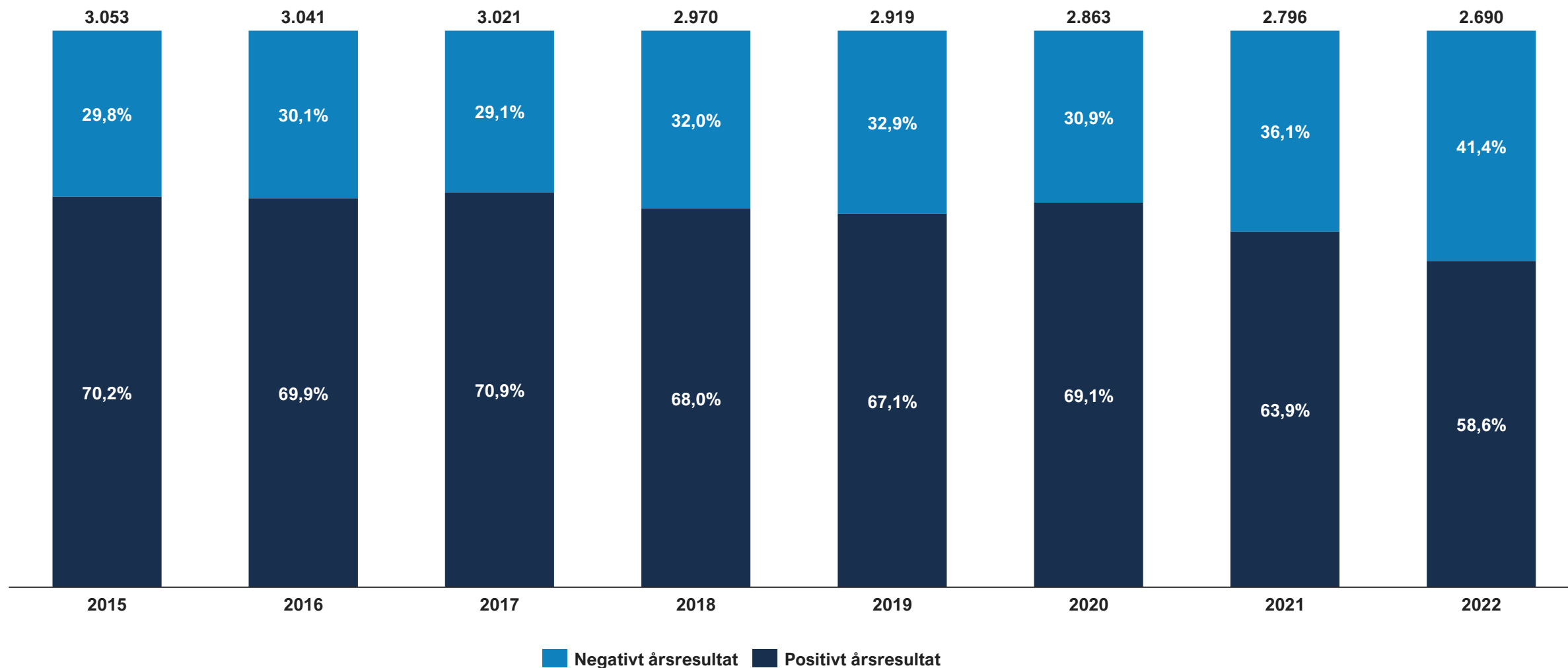
Det er først og fremst innen barnevernsinstitusjoner at det er et innslag av private leverandører

Utvikling oppholdsdøgn etter eierskap og institusjonstype

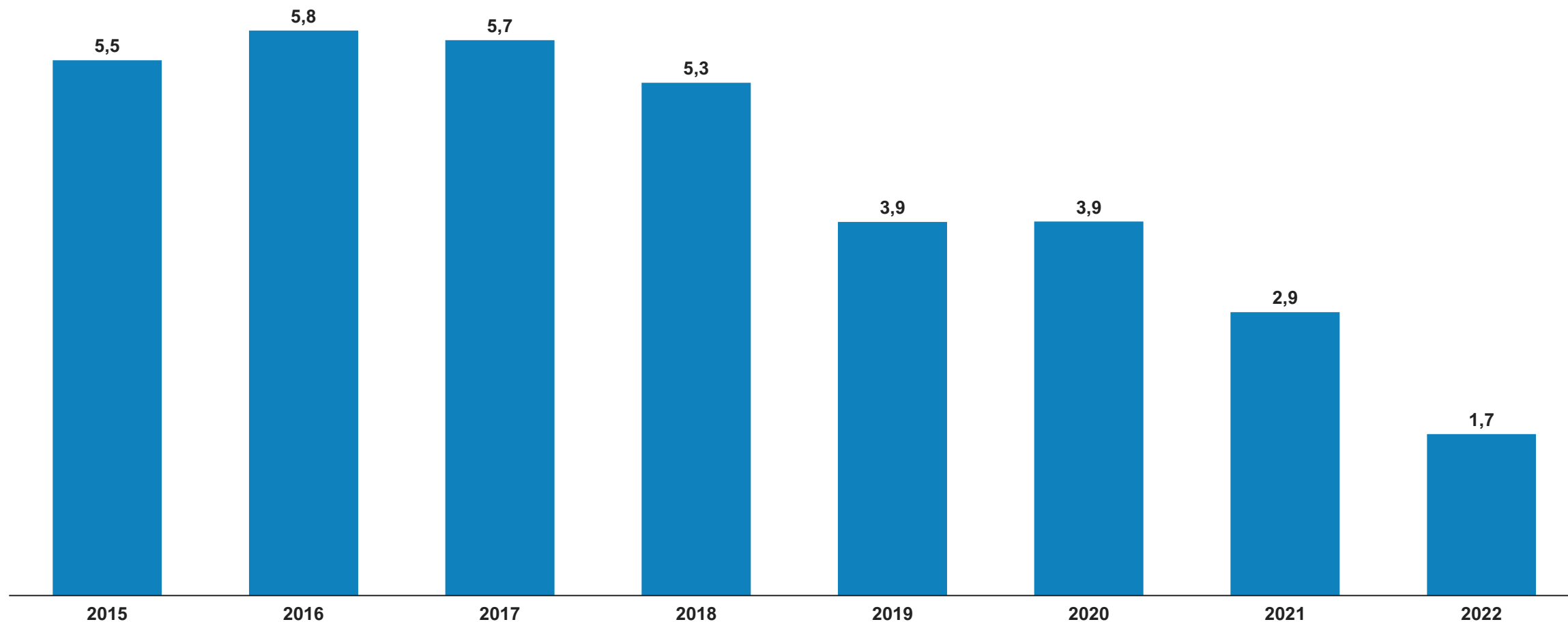

Privat, ideelle Andre private Offentlig

58,6% av de private barnehagene har positivt årsresultat og andelen er fallende

Driftsmarginen til de private barnehagene falt til 1,7% i 2022 og er det laveste i perioden 2015-2022

Bakgrunn Foreldreundersøkelsen

(tall for 2023 kommer 10 januar 2024)

- I foreldreundersøkelsen får foreldre og foresatte si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage. Det er frivillig for barnehagene å gjennomføre undersøkelsen.
- Undersøkelsen har omtrent 30 spørsmål som tar for seg tema om barnets trivsel og utvikling, samarbeidet med barnehagen, informasjon og tilfredshet med lokaler og utearealer.
- Resultatene rapporteres helt ned på hver enkelt barnehage og kan splittes etter eierform (privat eller kommunal), alder på barnene, kjønn, kommune, fylke og størrelse på barnehagen
- Resultater fra undersøkelsen finnes på Utdanningsdirektoratets hjemmesider og tallene som her presenteres er hentet fra statistikkbanken til Utdanningsdirektoratet
- For å se på forskjeller i foreldrenes tilfredshet mellom private og kommunale barnehager har vi hentet ut tall for alle hovedspørsmål splittet på private og kommunale barnehager
- Videre har vi hentet ut tall for alle kommuner som har både private og kommunale barnehager og sett på tilfredsheten til foreldre med private og kommunale barnehager i disse kommunene
- Oslo kommune er vist som en kommune selv om det finnes tall på bydeler
- Hver kommune kan finne tall for sine barnehager på Utdanningsdirektoratets hjemmesider
- <https://www.udir.no/tall-og-forskning/brukerundersokelser/foreldreundersokelsen-i-barnehage/>

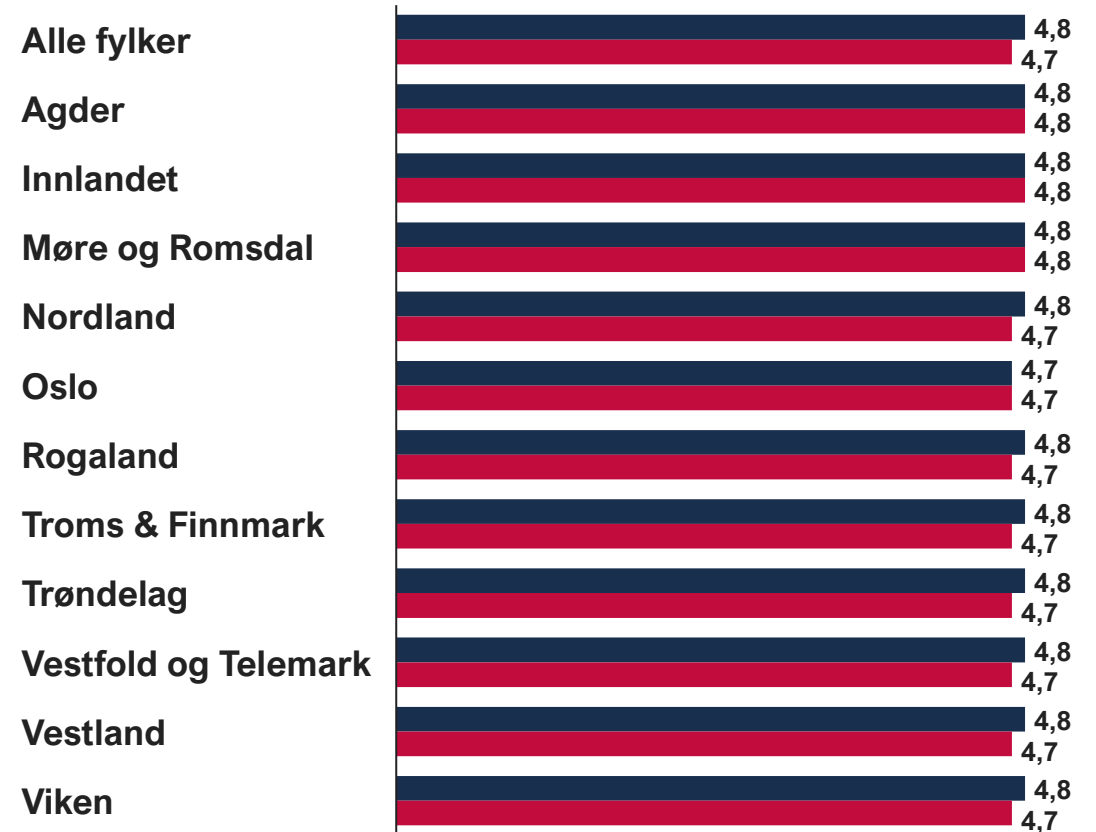
Private barnehager scorer høyst på total tilfredshet der private barnehager i alle fylker tilfredshet og på barnets trivsel ligger private likt eller over i alle fylker

Total tilfredshet – 2022

Private barnehager Kommunale barnehager

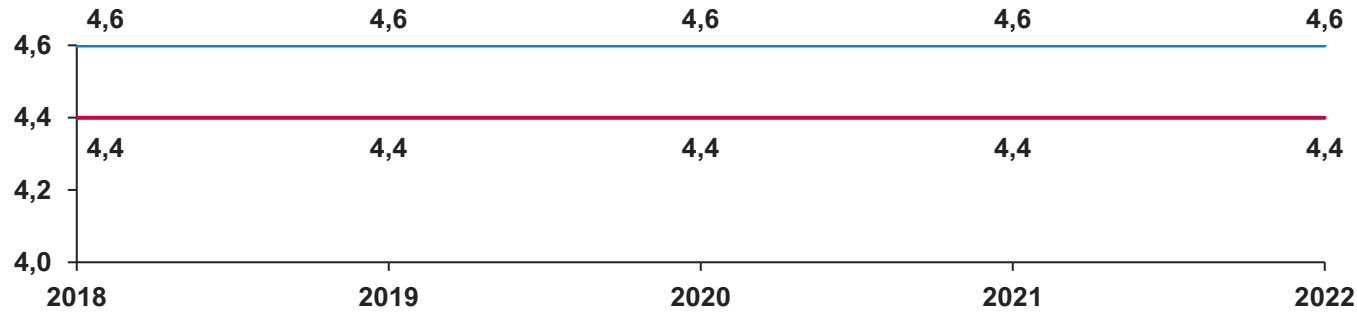
Barnets trivsel – 2022

Private barnehager Kommunale barnehager

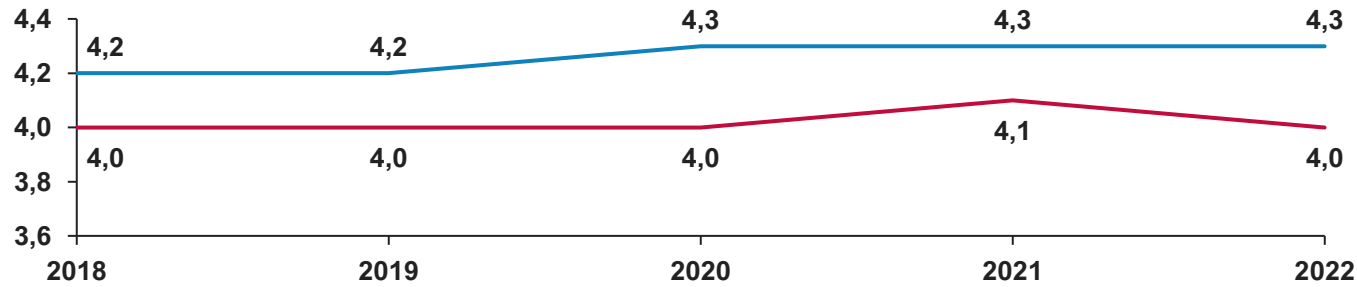
På alle parametere og år er foreldre mer tilfreds med private barnehager enn kommunale barnehager

Total tilfredshet

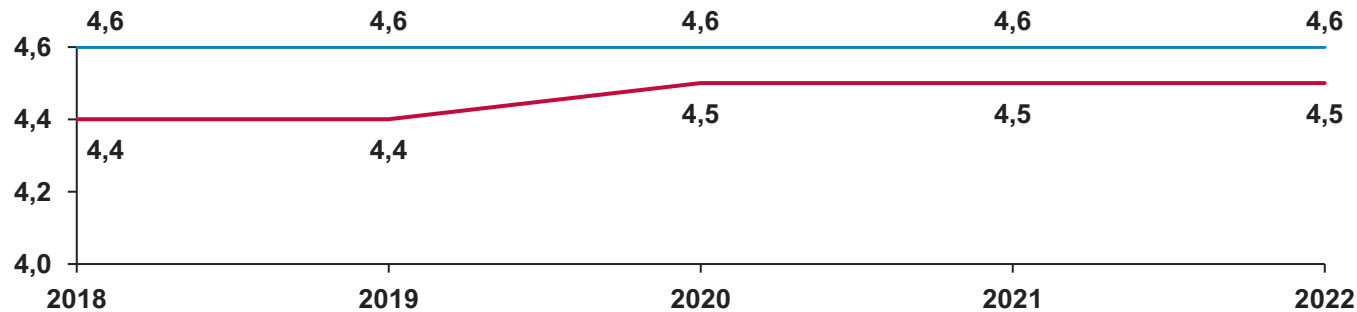
— Kommunale barnehager
— Private barnehager

Ute- og innemiljø

— Kommunale barnehager
— Private barnehager

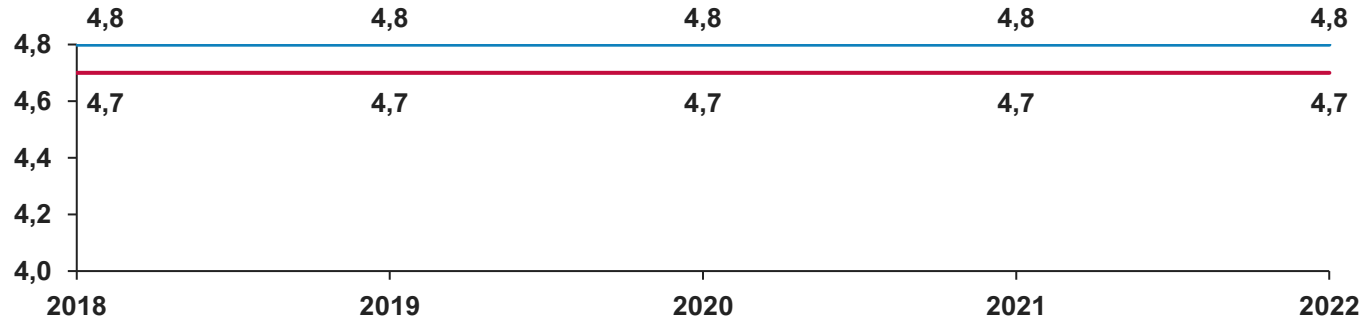
Relasjon mellom barn og voksen

— Kommunale barnehager
— Private barnehager

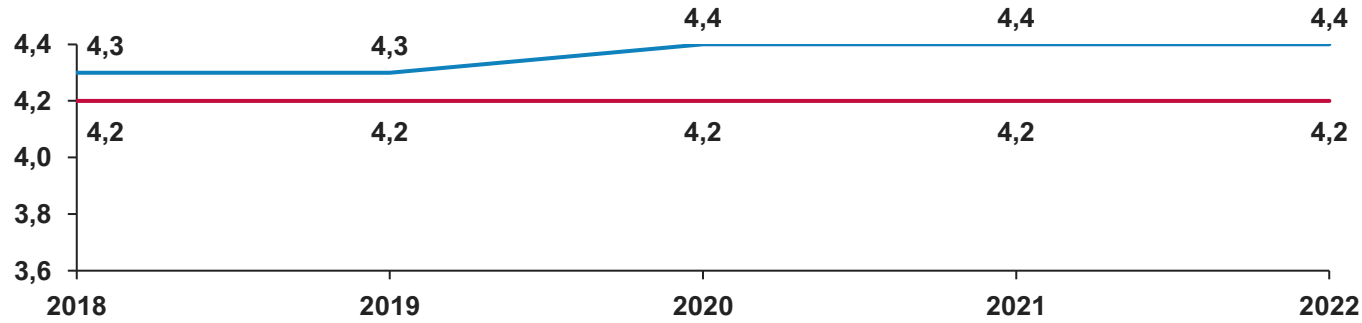
På alle parametere og år er foreldre mer tilfreds med private barnehager enn kommunale barnehager

Barnets trivsel

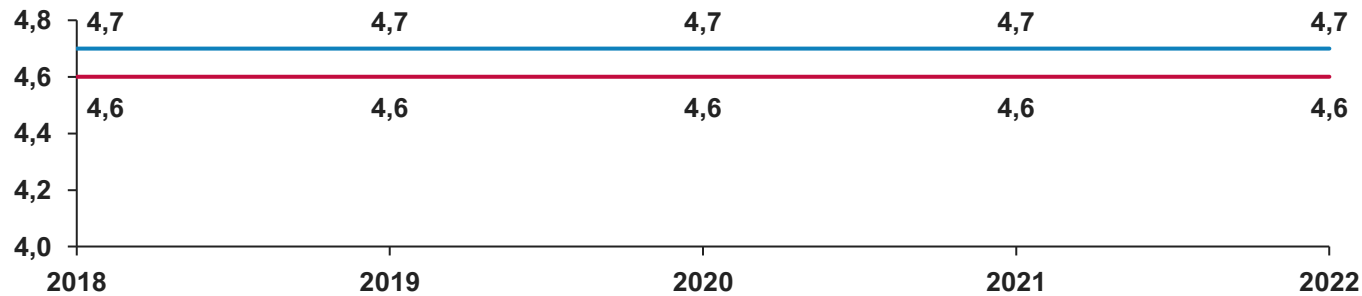
— Kommunale barnehager
— Private barnehager

Informasjon

— Kommunale barnehager
— Private barnehager

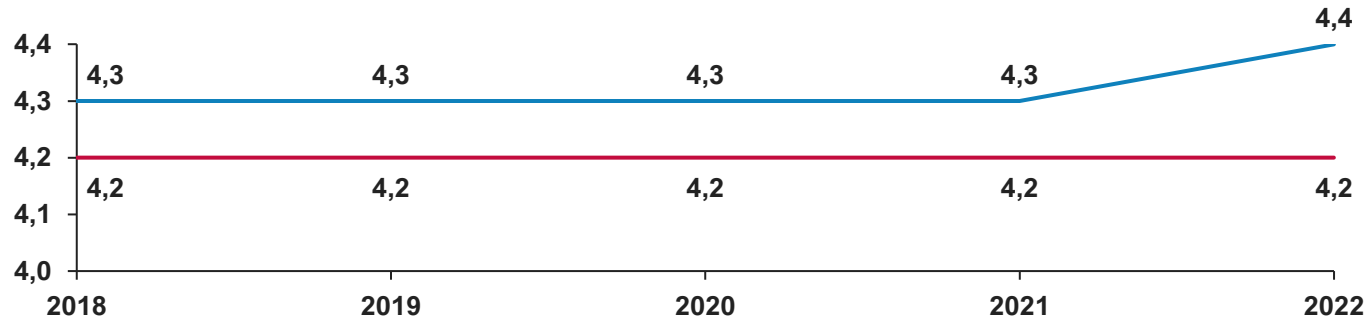
Barnets utvikling

— Kommunale barnehager
— Private barnehager

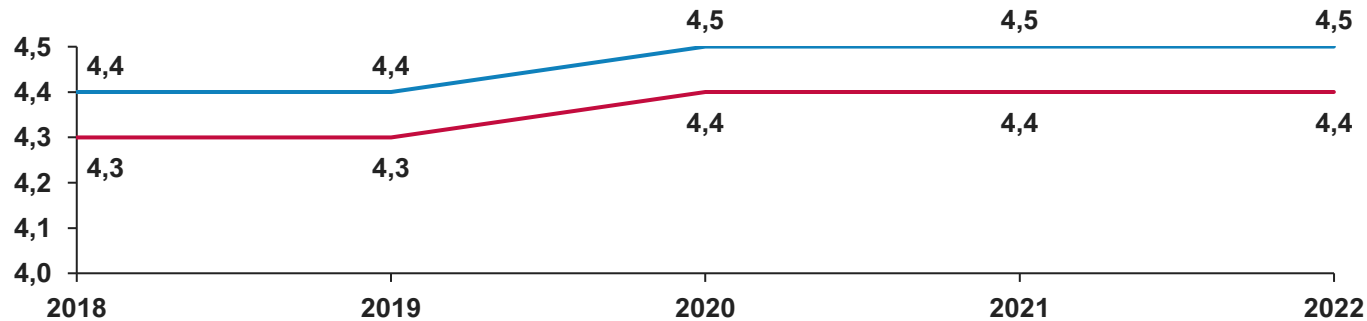
På alle parametere og år er foreldre mer tilfreds med private barnehager enn kommunale barnehager

Medvirkning

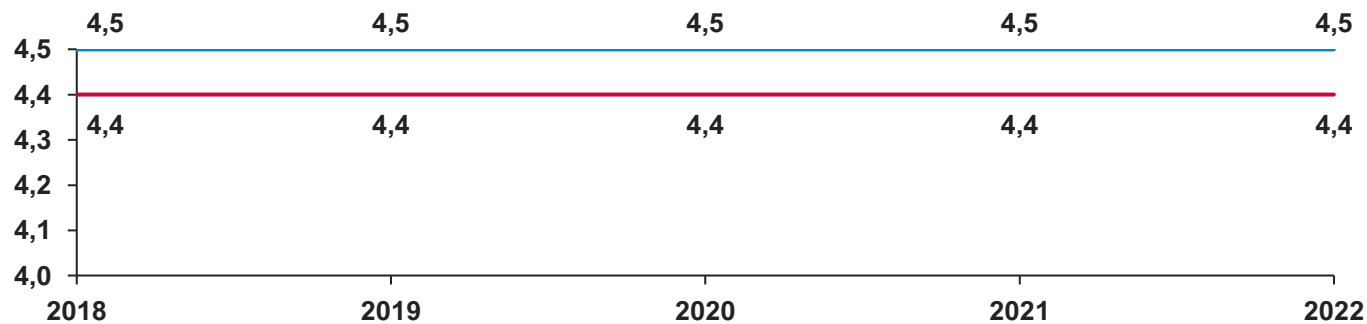
— Kommunale barnehager
— Private barnehager

Henting og levering

— Kommunale barnehager
— Private barnehager

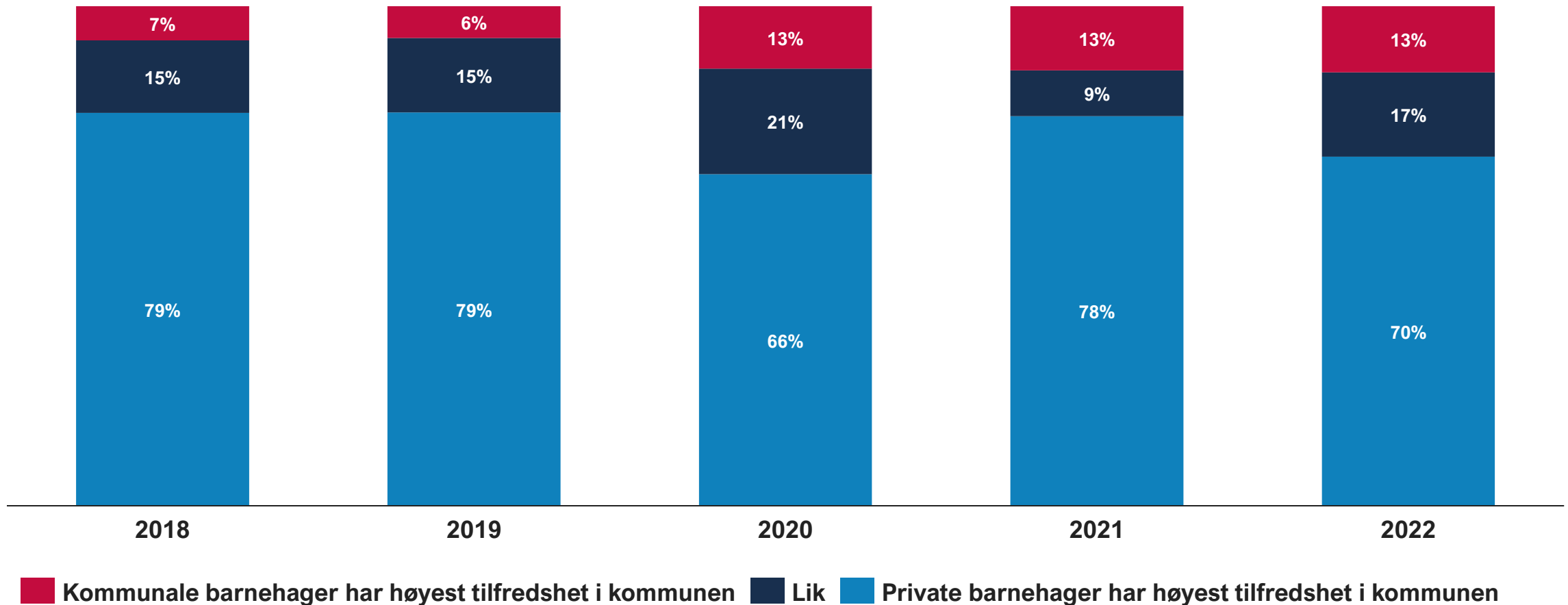
Tilvenning og skolestart

— Kommunale barnehager
— Private barnehager

I kommuner med både private og kommunale barnehager er det en overvekt av private barnehager som scorer høyest i kommunen over tid

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

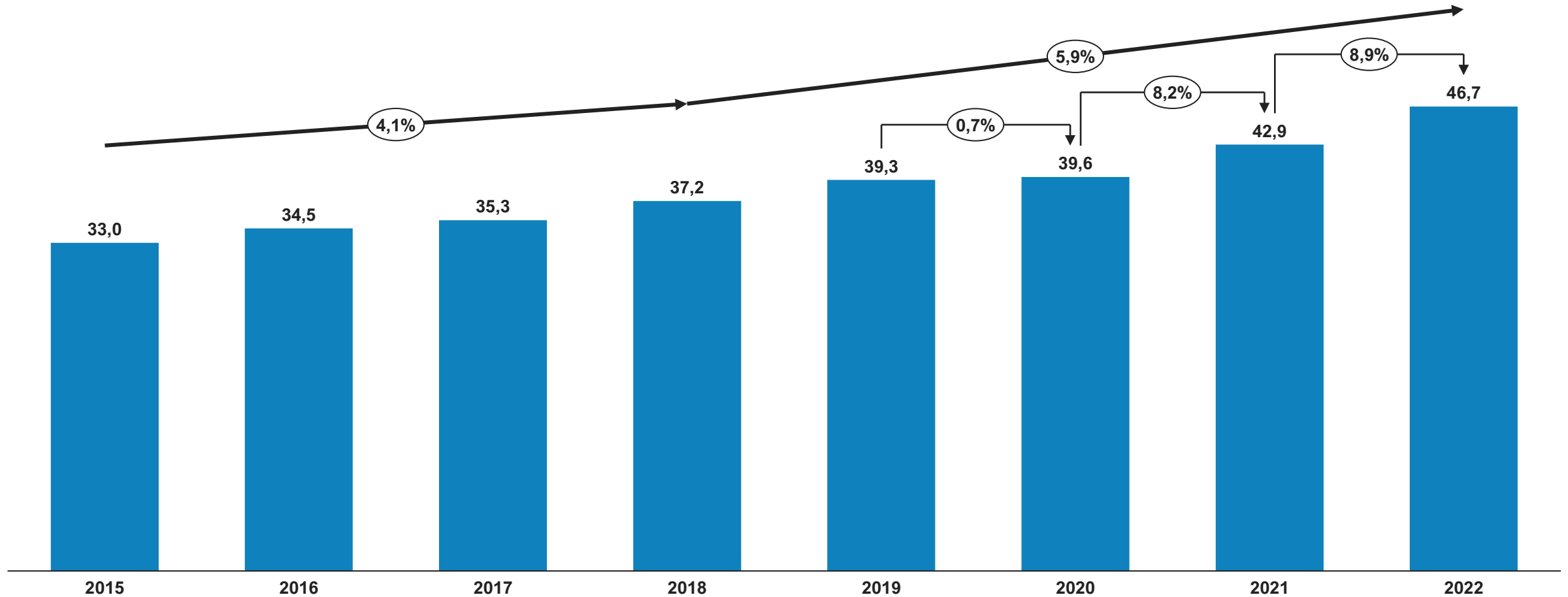
Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

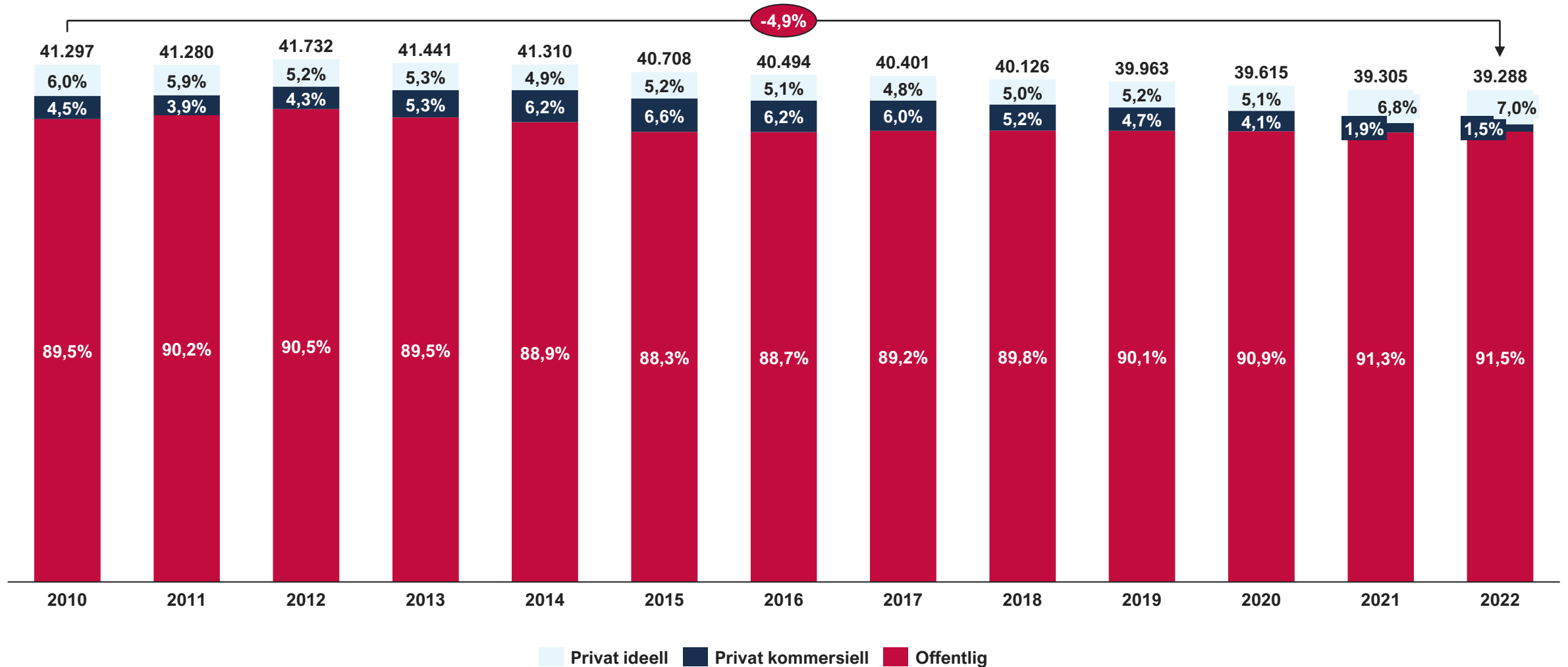
Aktiv helse

Kommunenes netto driftsutgifter til helse- og omsorgstjenester i institusjon øker med 5,9% årlig fra 2018 og veksten øker

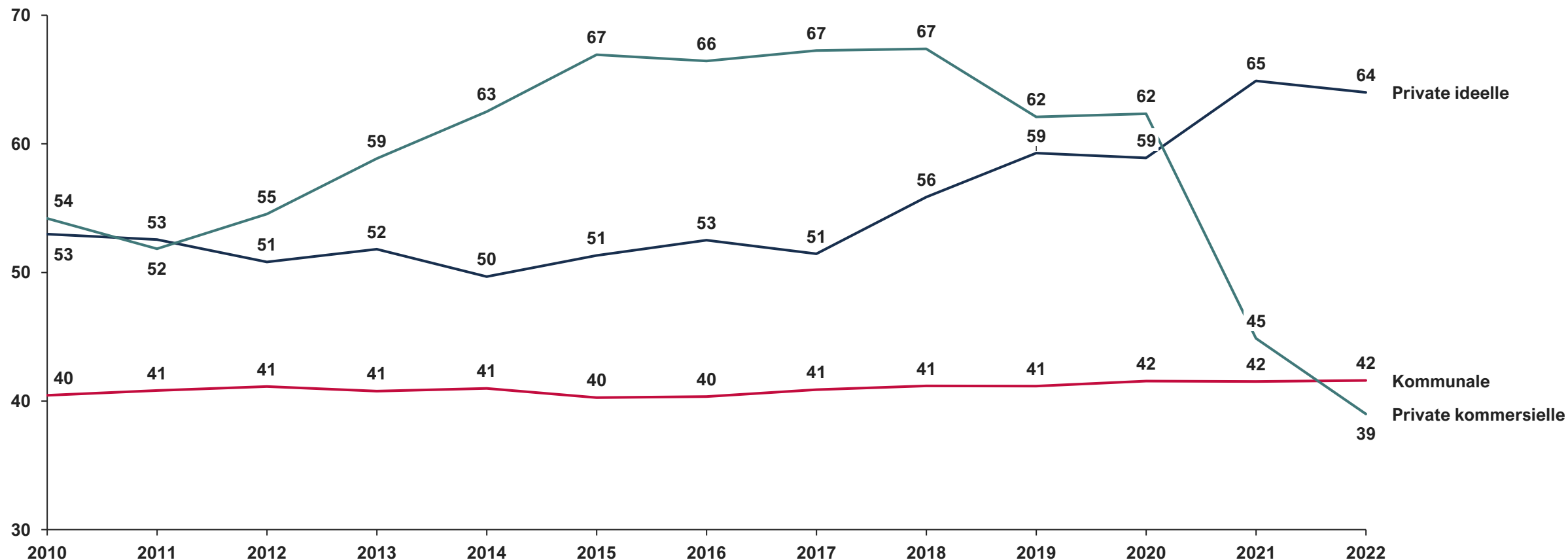
Det offentliges andel av norske sykehjemsplasser er økende samtidig som det samlede tallet plasser faller

Andel og antall sykehjemsplasser etter eierskap

Private ideelle sykehjem har flest og et økende antall plasser i gjennomsnitt per institusjon. Private kommersielle plasser faller per institusjon

Antall sykehjems plasser per institusjon etter eierforhold

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

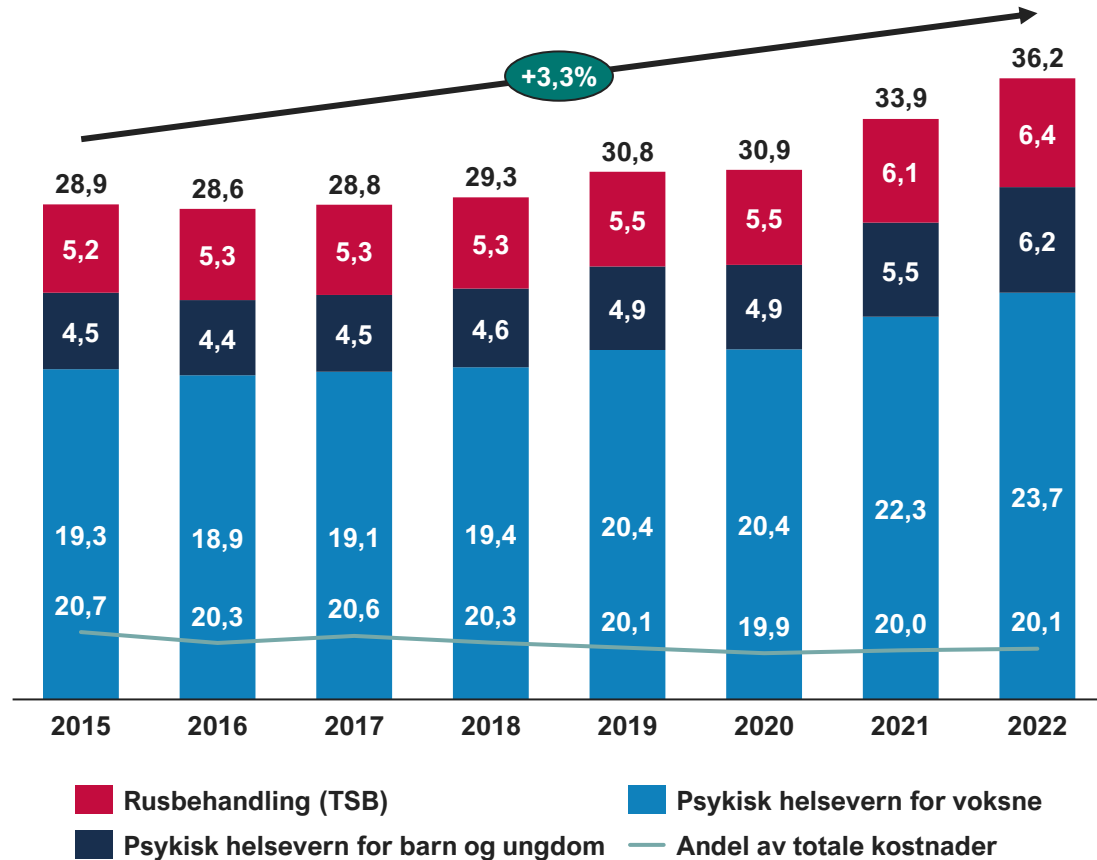
Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

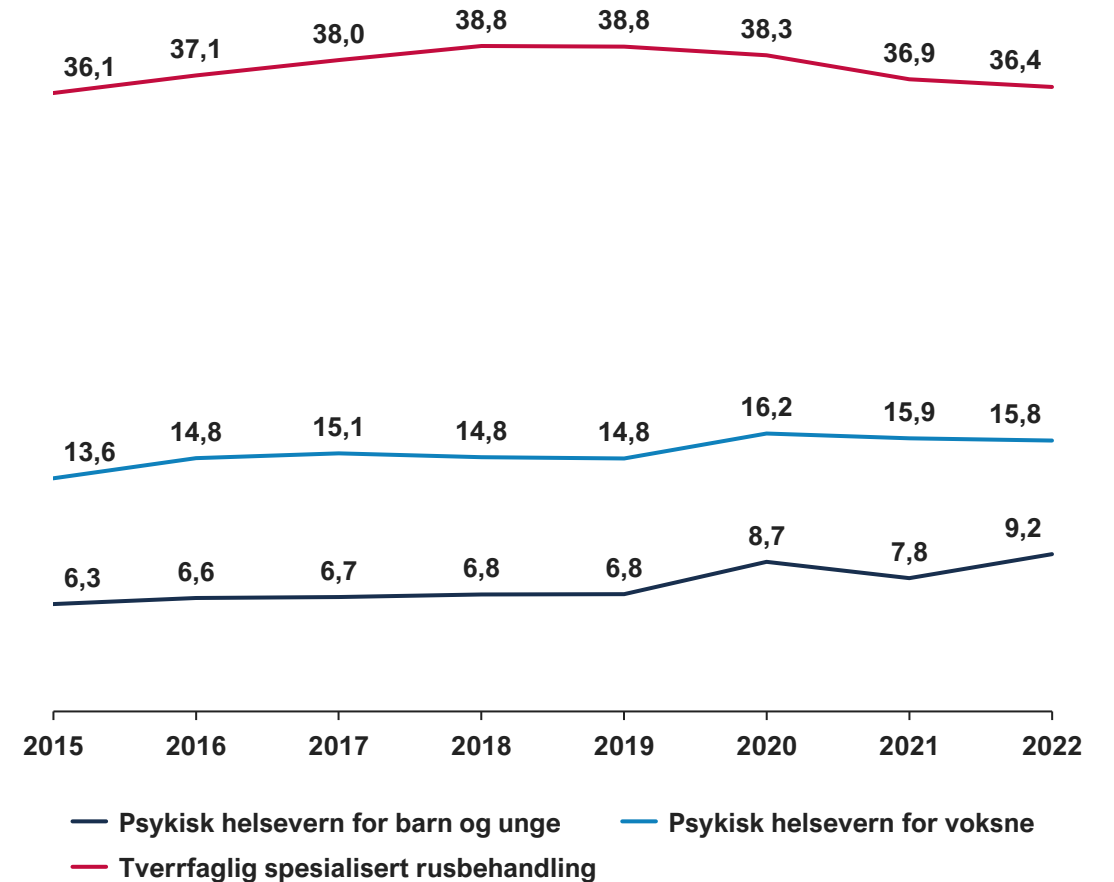
Aktiv helse

Driftskostnader i spesialisthelsetjenesten knyttet til psykisk helsevern og rusbehandling var på 36,2 mrd i 2022

Driftskostnader

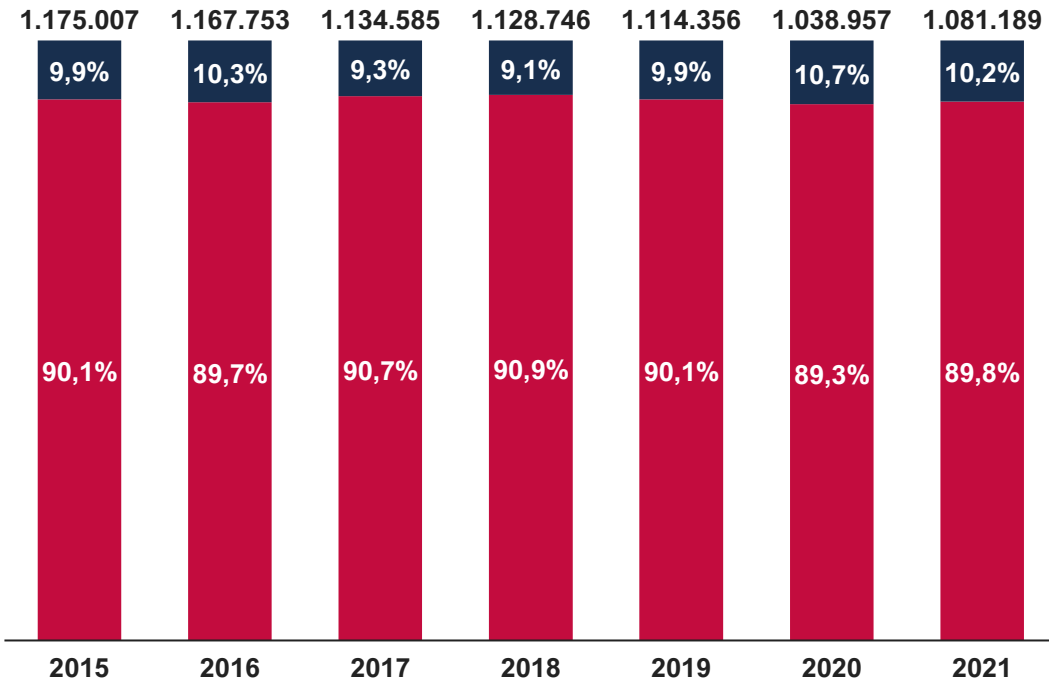

Andel av kostnader til kjøp fra private

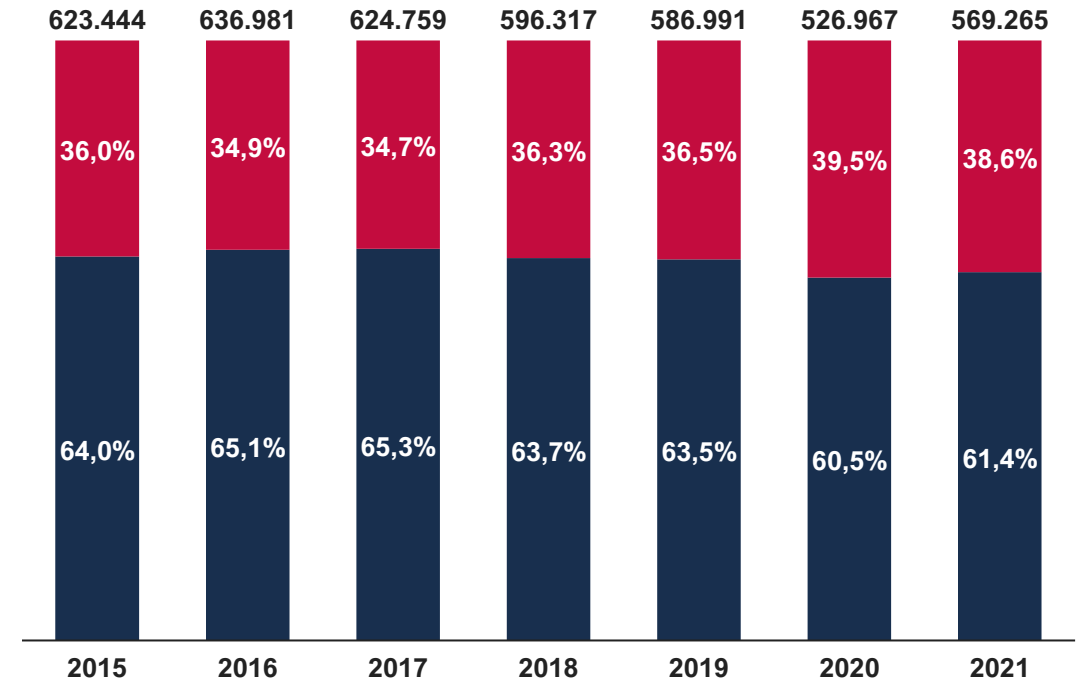
Innen rusbehandling har private leverandører størst andel av liggedager/oppholdsdøgn

Psykisk helsevern – liggedager/oppholdsdøgn

Privat Offentlig

Rusbehandling – liggedager/oppholdsdøgn

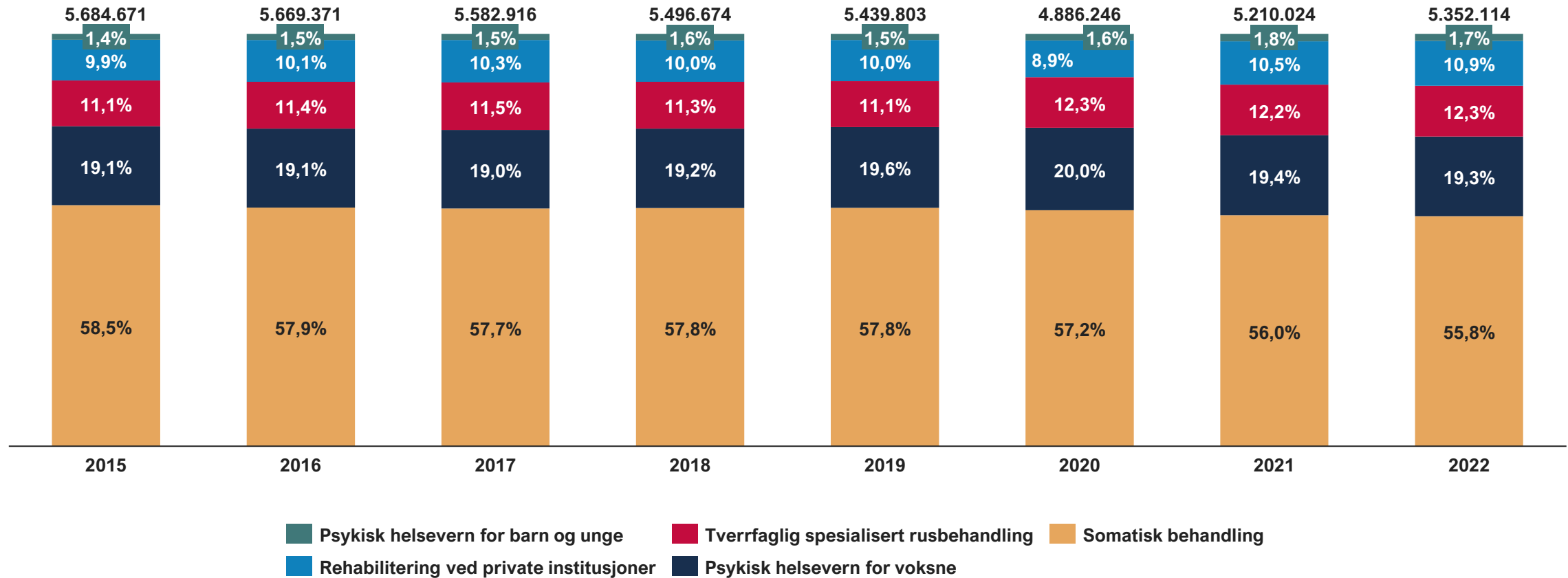

Offentlig Privat

Innen spesialisthelsetjenesten ligger andelen av liggedager/oppholdsdøgn levert av private på ~10% i perioden, men aktiviteten er ikke splittet på aktivitet

Liggedager/oppholdsdøgn

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

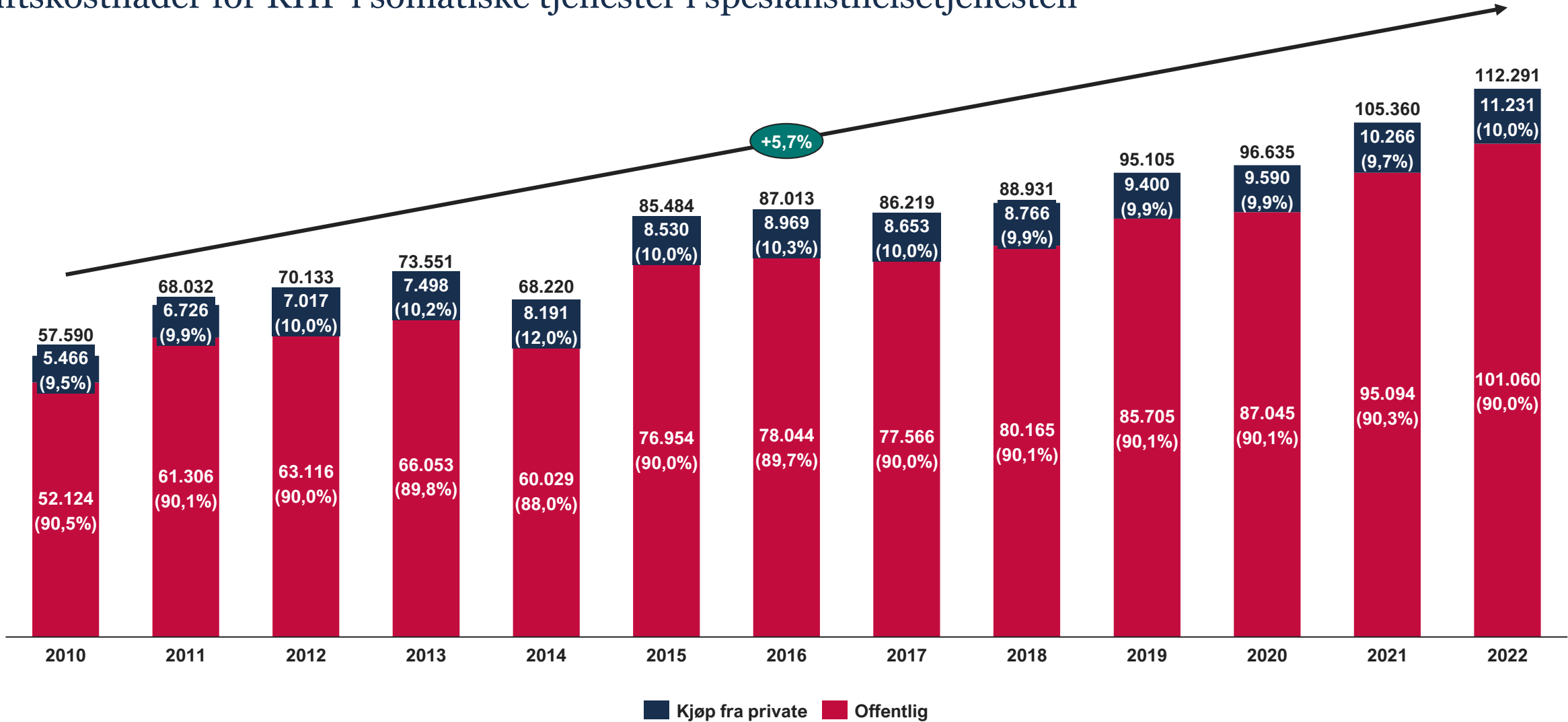
Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

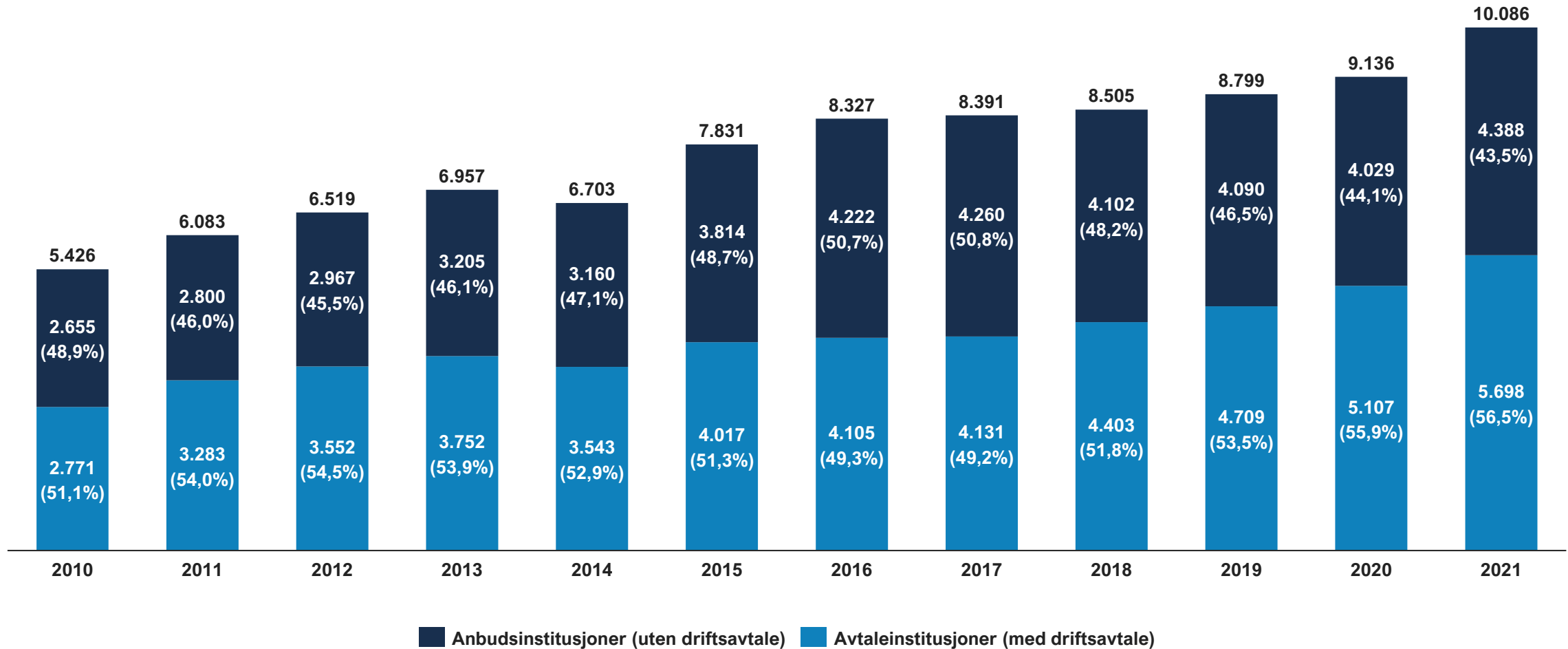
Aktiv helse

Andelen av driftskostnadene som er kjøp fra private ligger på ~10% i perioden

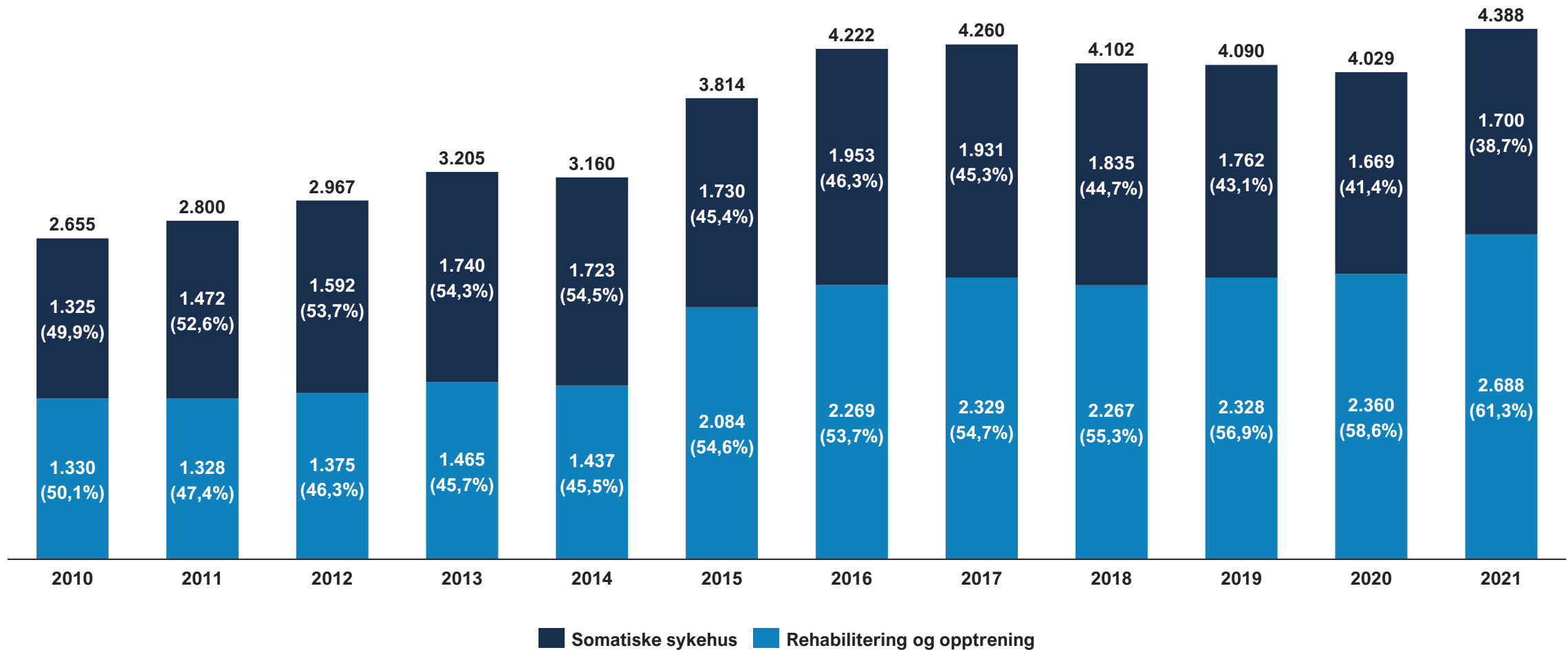
Driftskostnader for RHF i somatiske tjenester i spesialisthelsetjenesten

Driftskostnader for private institusjoner (somatikk/rehabilitering) lå på 10,1 mrd i 2021

Driftskostnader for private institusjoner uten driftsavtale lå på 4,4 mrd i 2021 og det er kostnadene i rehabilitering som øker

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

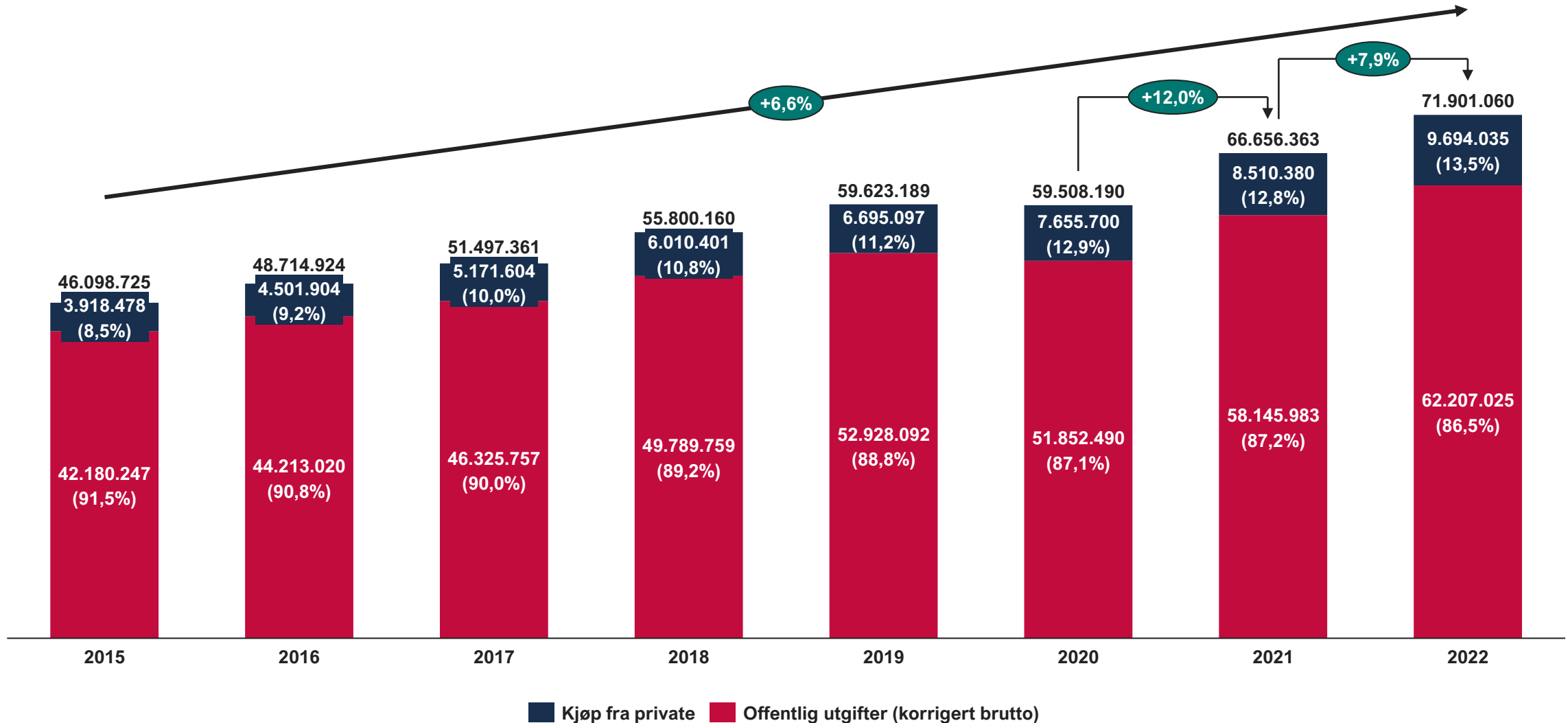
Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

Aktiv helse

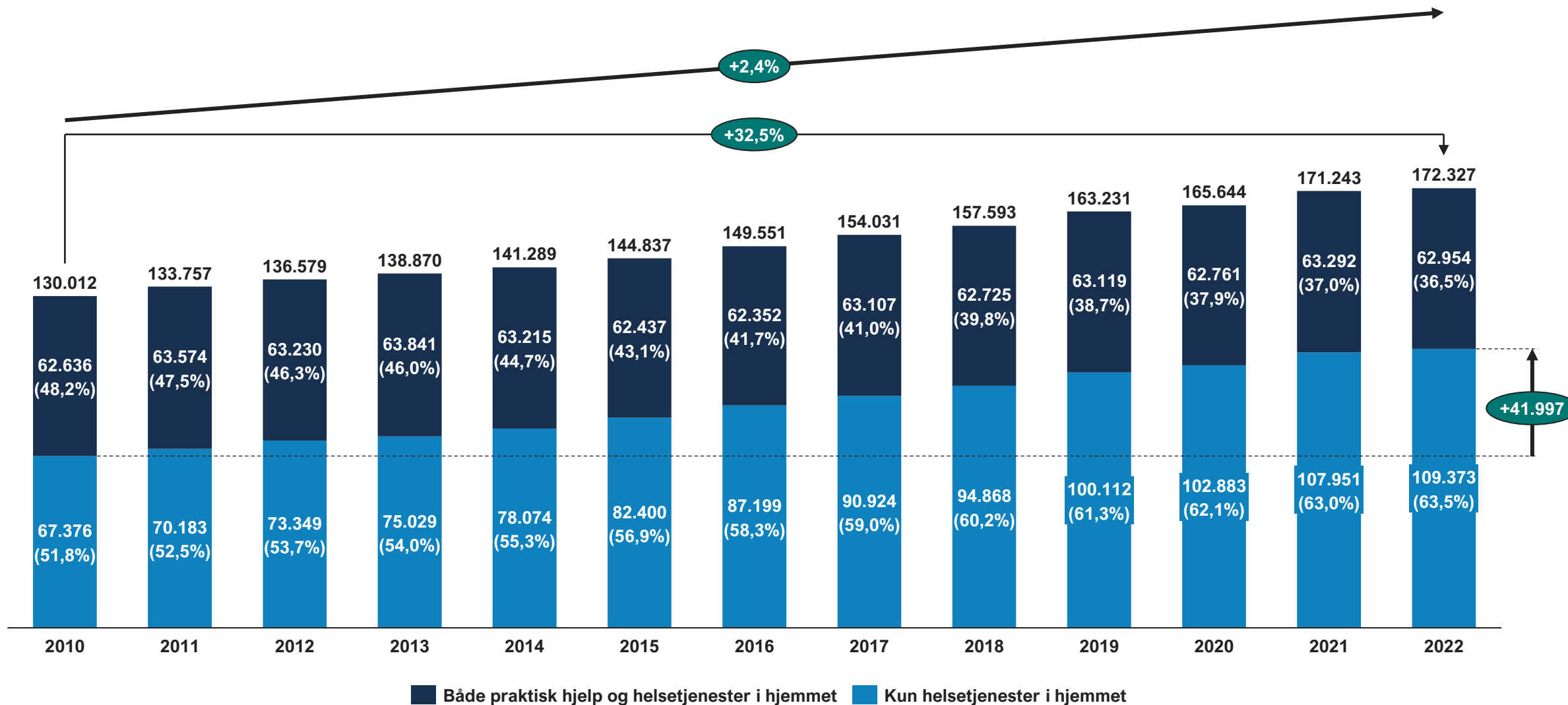
Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende øker med 6,6% årlig og private har tatt en større andel over tid

Utvikling kostnader kommuner fordelt mellom offentlig og privat

Antall brukere av kun helsetjenester i hjemmet har økt med 42.000 siden 2011 og nesten hele veksten kommer i gruppen som mottar kun helsetjenester

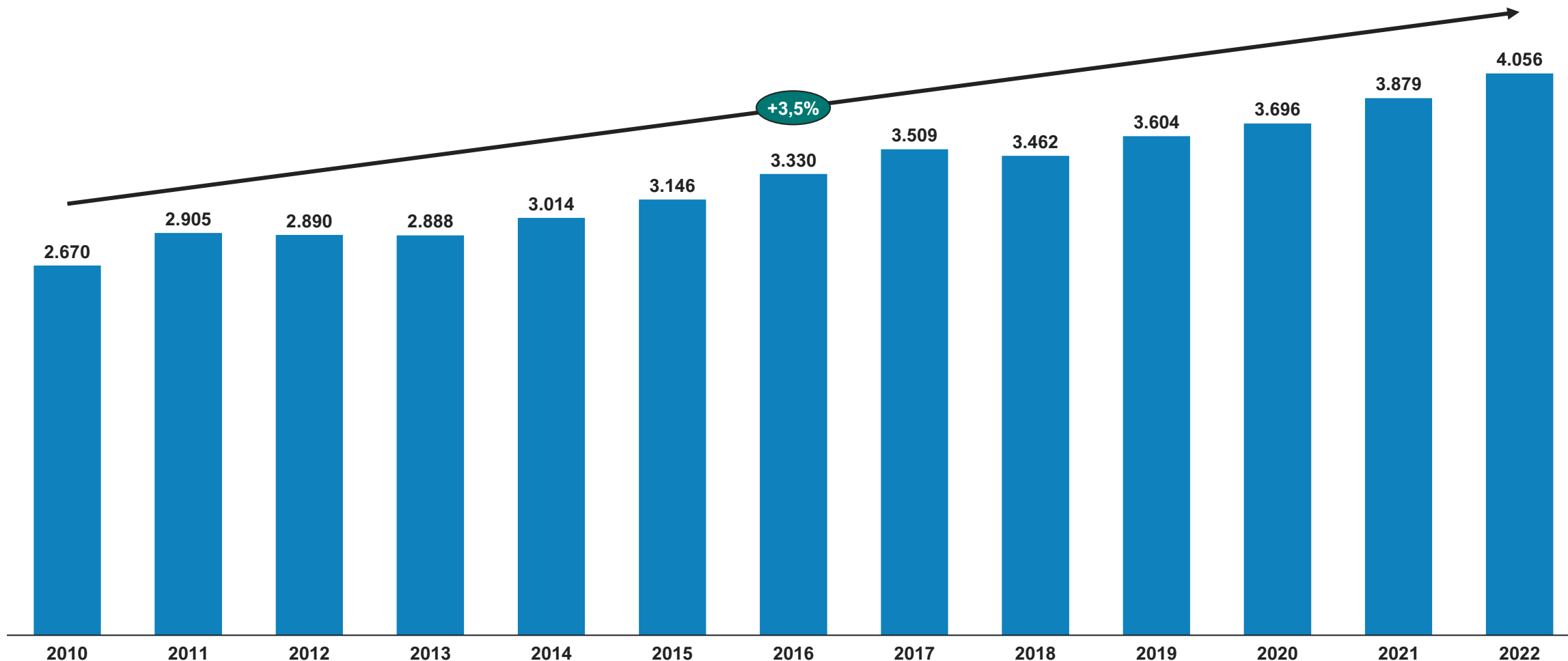
Utvikling antall brukere tjenester i hjemmet

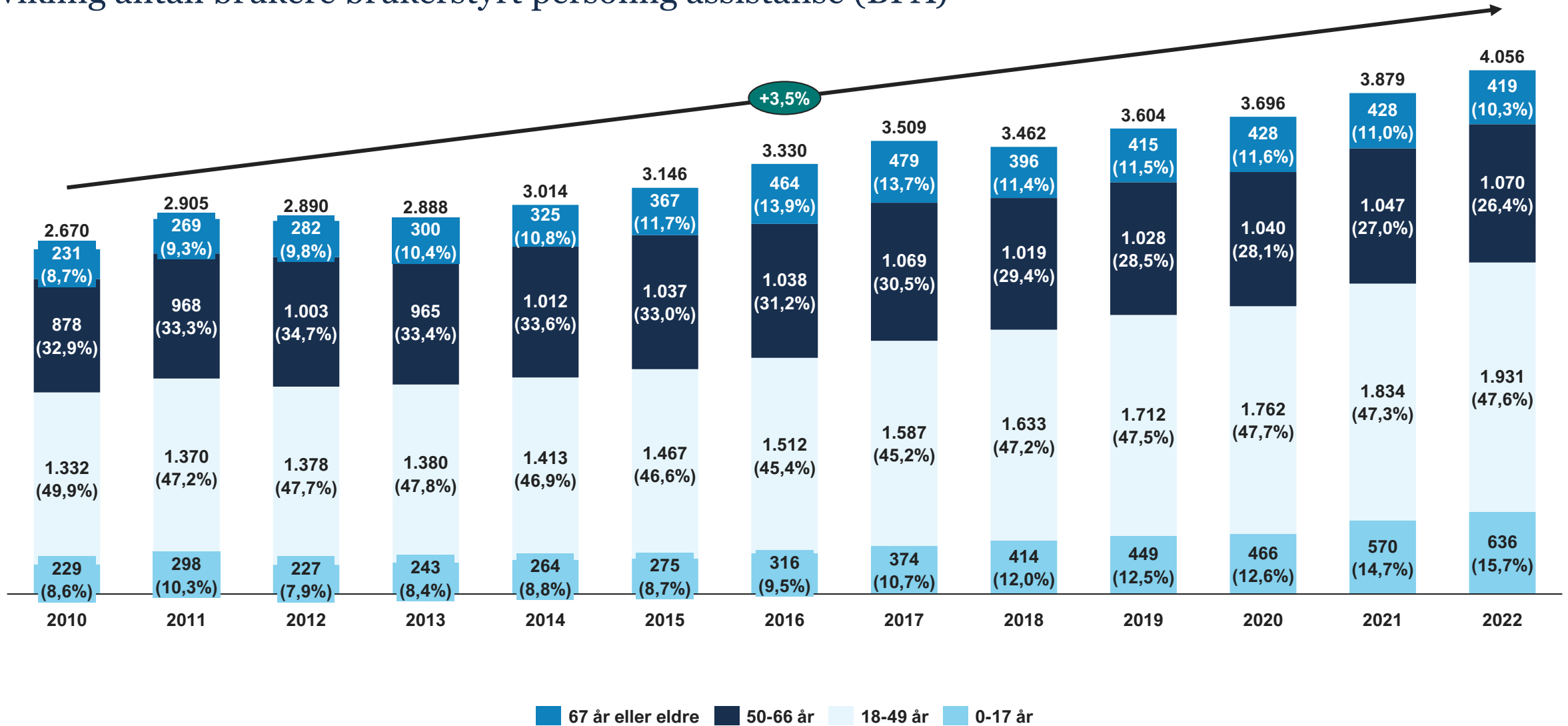
Brukere av BPA øker med 3,5% årlig

Utvikling antall brukere brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Brukere av BPA øker med 3,5% årlig og veksten er sterkest i den yngste gruppen, men gruppen er en liten del av antall brukere

Utvikling antall brukere brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

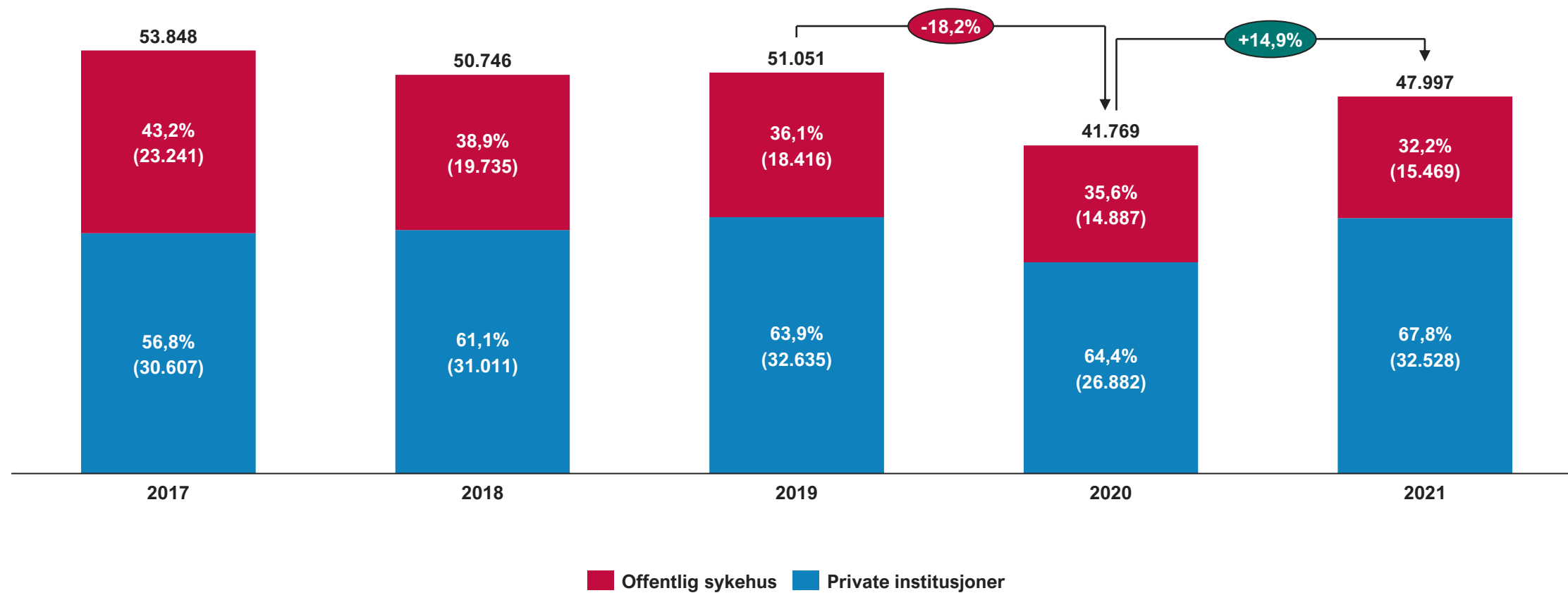
Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

Aktiv helse

Antall pasienter i rehabilitering falt mye i det første pandemiåret før det øker i 2021

Utvikling pasienter - spesialisthelsetjenesten

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

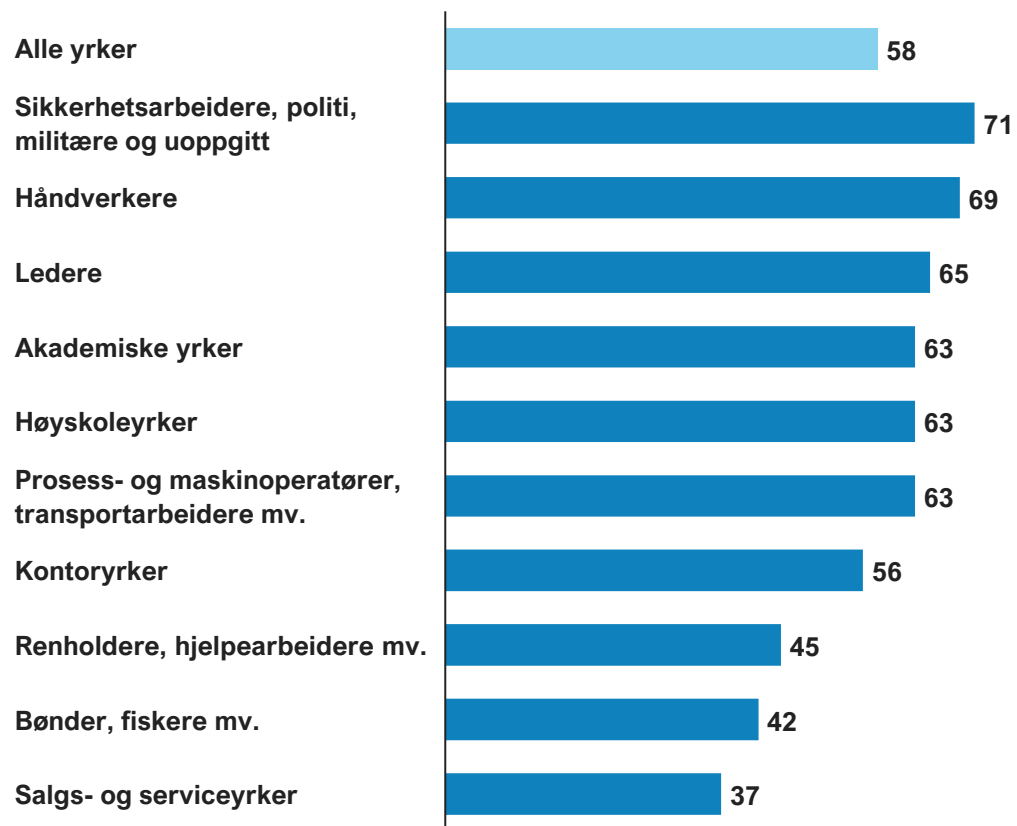
Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

Aktiv helse

58% av sysselsatte jobber i en bedrift med bedriftshelsetjeneste og 19% var i kontakt med tjenesten siste 12 mnd

Andel sysselsatte som jobber i bedrift med BHT

Andel som har vært i kontakt med BHT siste 12 mnd

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

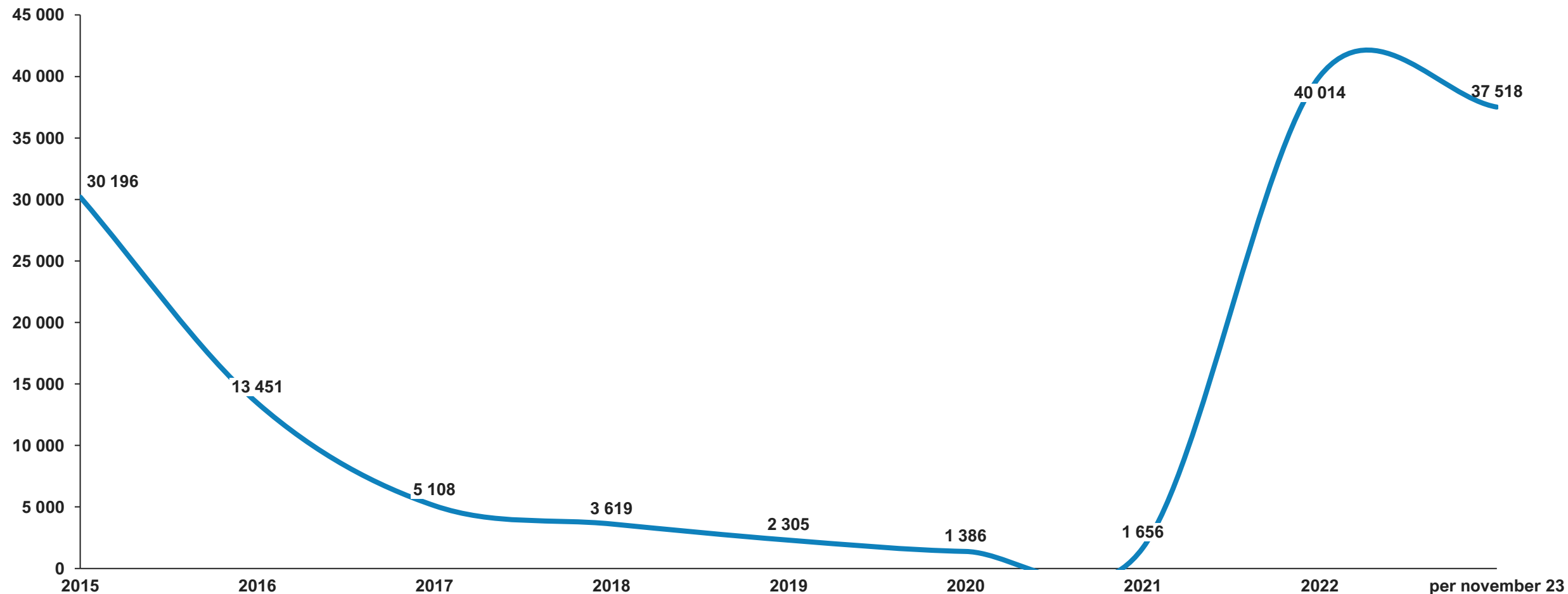
Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

Aktiv helse

Antall asylsøkere svinger betydelig og øker med ankomst av ukrainske asylsøkere

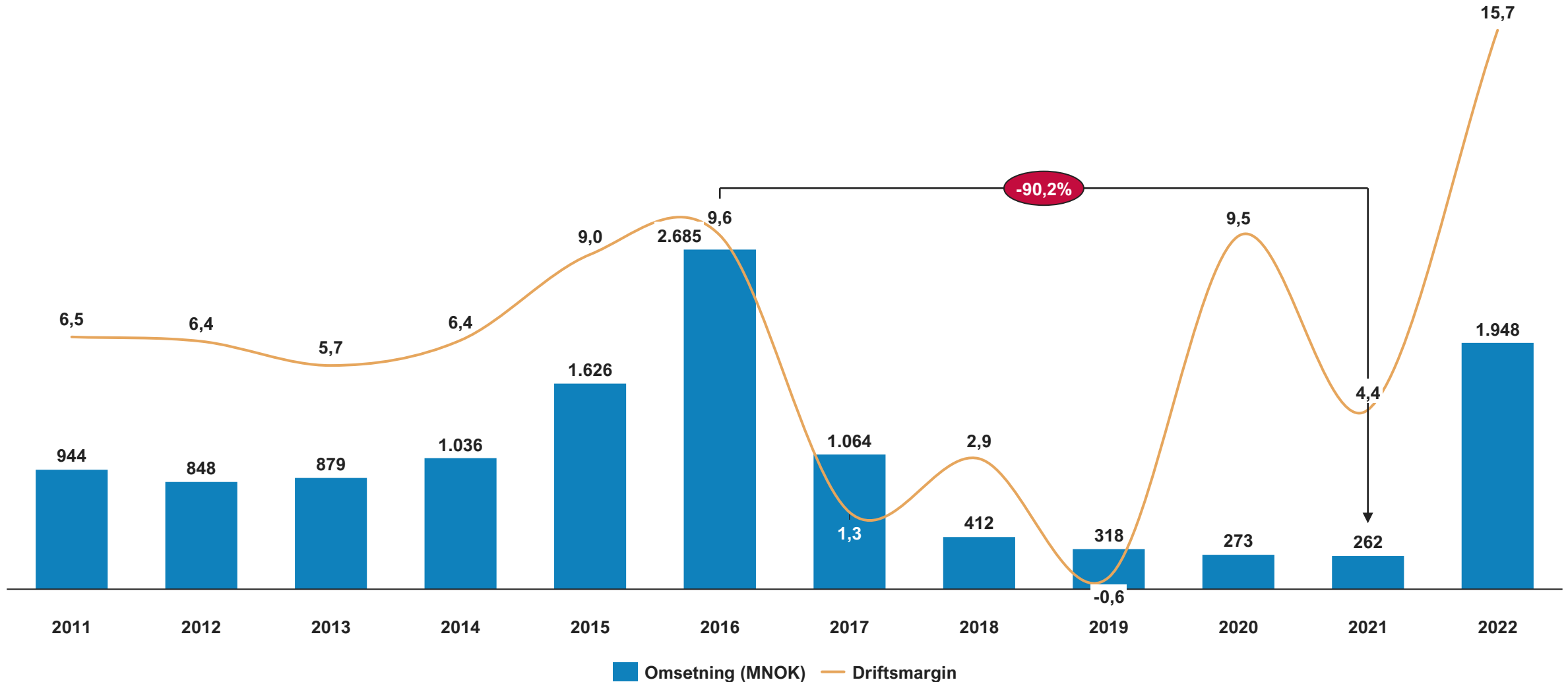
Utvikling antall asylsøkere til Norge

Lønnsomhet og omsetning svinger enormt for asylmottakene og fra 2016 til 2021 falt omsetningen med 90%

Utvikling omsetning og driftsmargin asylmottak

Innhold

Befolkningsutvikling og trender

Norsk helsenæring

Barn og ungdom / Barnehager

Sykehjem

Bo og omsorg, psykisk helse og avhengighet

Sykehus og klinikker

Hjemmebasert omsorg og brukerstyrt personlig assistanse

Rehabilitering i spesialisthelsetjenesten

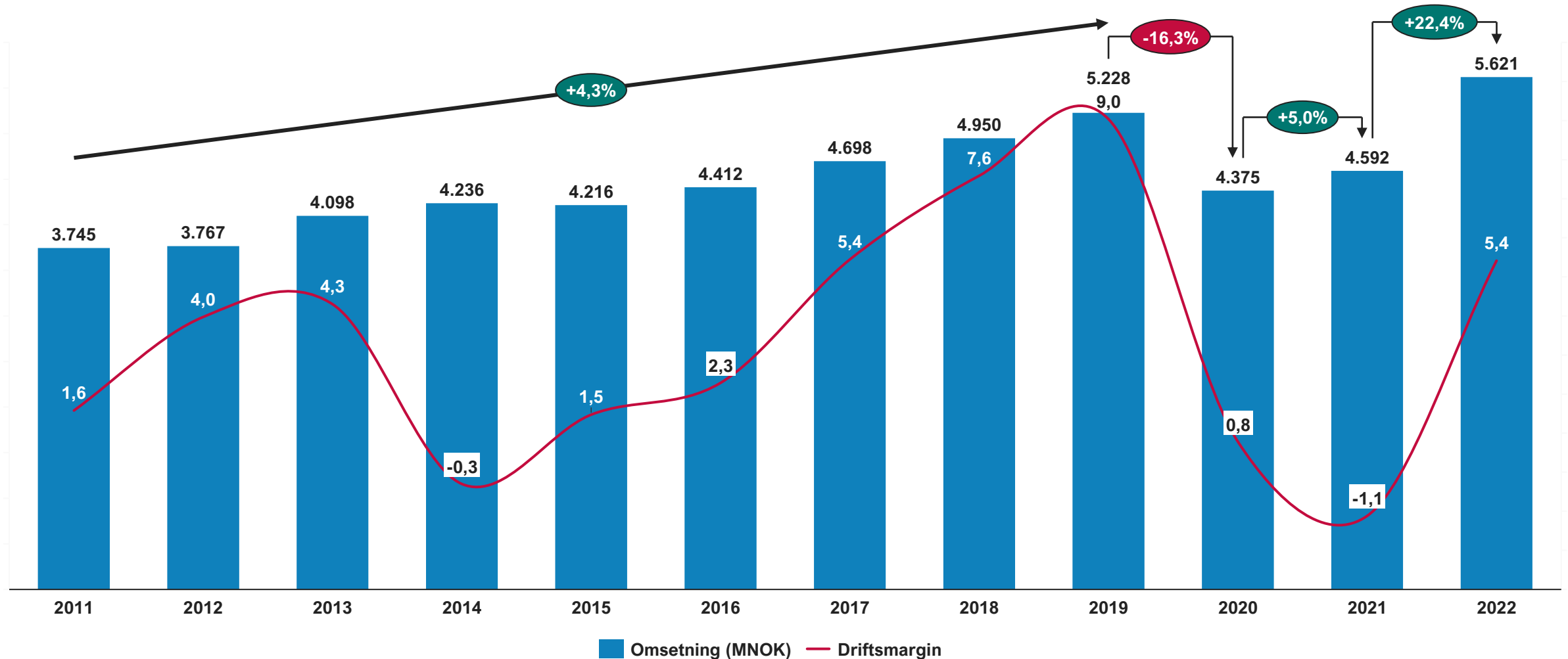
Bedriftshelsetjeneste

Asylmottak

Aktiv helse

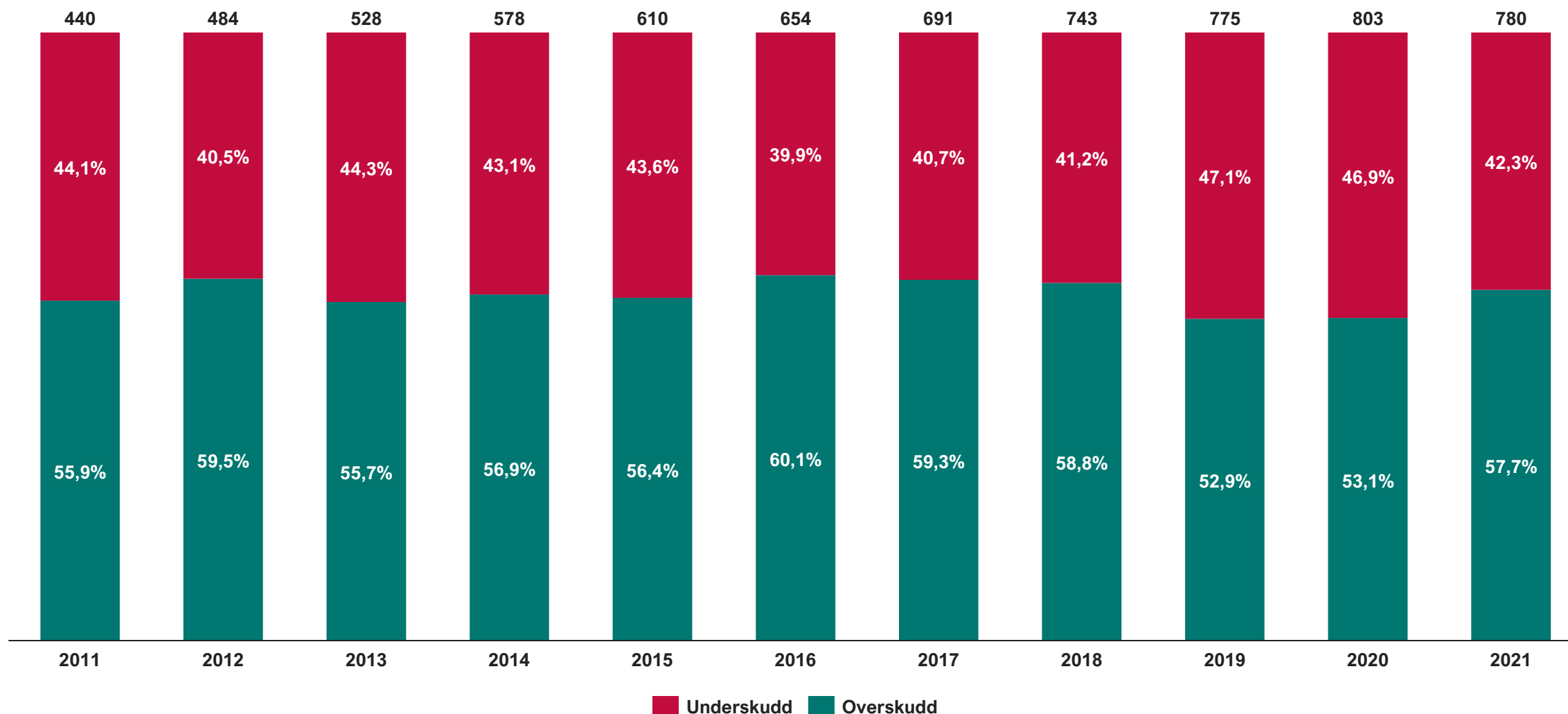
Pandemien rammet treningsentrene hardt og all lønnsomhet i bransjen forsvant, men situasjonen bedres i 2022 både på lønnsomhet og omsetning

Utvikling omsetning og driftsmargin treningsentre

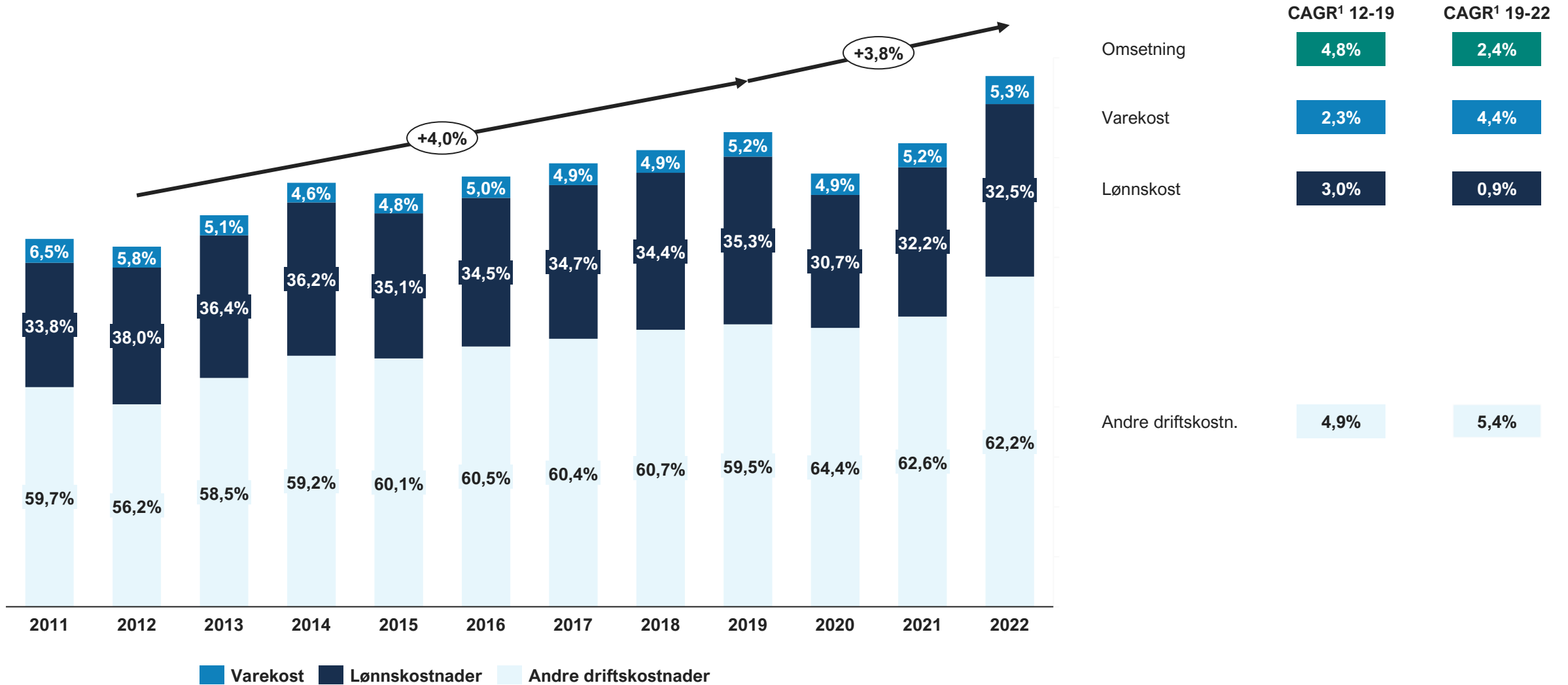
6 av 10 bedrifter i bransjen går med overskudd og andelen øker fra pandemien

Andel bedrifter som går med overskudd/underskudd

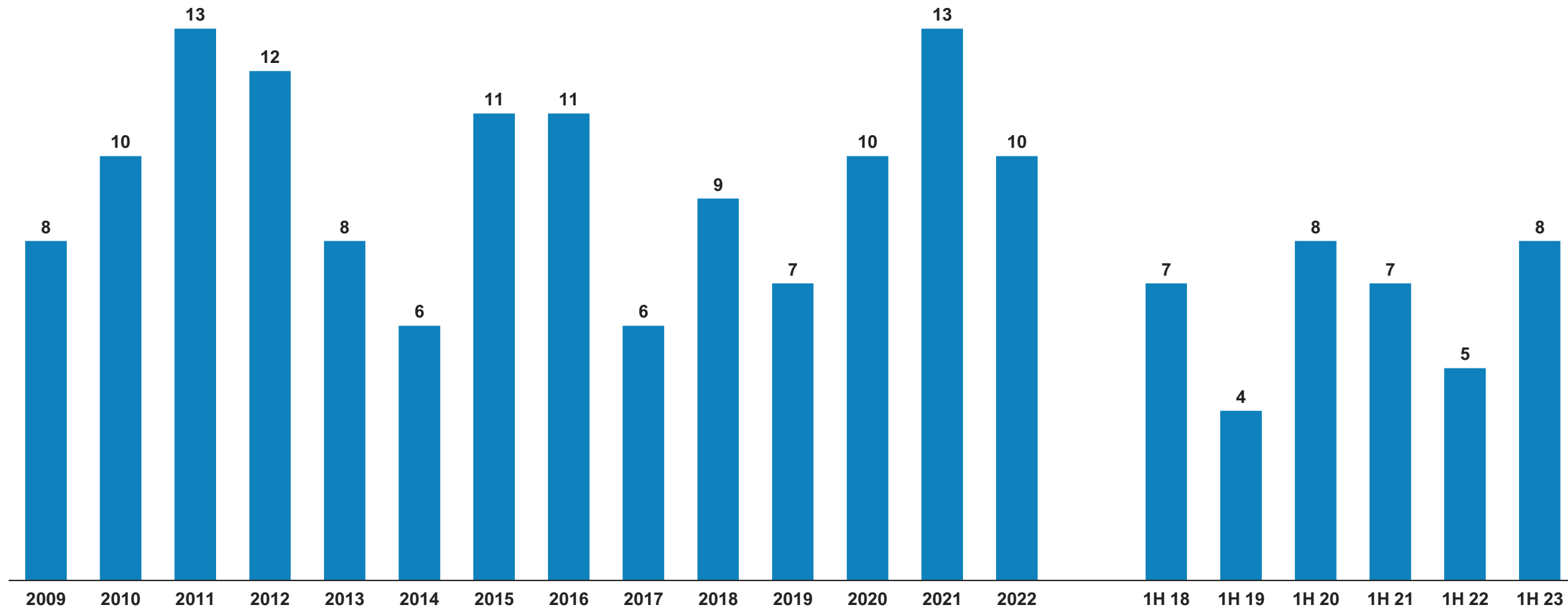
Årlig vekst i driftskostnader fra 2019-22 har vært 3,8% samtidig som omsetningen har økt med 2,4% i tilsvarende periode

Utvikling kostnader og omsetning

Antall konkurser i treningssenterbransjen ligger på et lavt nivå

Utvikling antall konkurser 2009-2023

Utvikling antall brukere av fritt behandlingsvalg

Tjenesteområde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Somatikk	23	1 792	4 435	8 117	15 018	17 040	19 968	24 152
TSB	1	157	250	400	499	582	753	908
Psyk voksne	92	132	169	257	219	277	308	390
Rehabilitering					10	11	131	287
Habilitering			6	15	27	31	49	55
Psyk barn/unge			5	9	10	3	1	0
Sum	116	2 081	4 865	8 798	15 783	17 944	21 210	25 792

